

start **Putovanja**

mjesečnik za turizam i zaštitu okoliša

Broj 16

www.bhputovanja.com

BESPLATNO

Treskavica, ljepota na kojoj se mora biti oprezan

Planina koja se trese

Antonela Kovač,
EKO-FIS Vlačić

Ljekarice liječe i dušu

Zaslužujemo
više turista

Apsurdi sarajevske
turističke ponude

ANTONELA KOVAČ, INŽINJER MENADŽMENTA U TURIZMU I MENADŽER U TURISTIČKOM NASELJU EKO-FIS V

Promijenile su nas promje

Moramo svi zajedno ulagati u savremenu ponudu, jer svjež zrak, voda i šuma nisu dovoljni da turista dođe i ostane

Za vas kažu da ove godine, bez obzira na činjenicu da nije bilo snijega, niste izgubili goste koji su planirali skijati?

- Mi smo primarno zimski centar, imamo jezero za osnježivanje i mali ski-lift, organizujemo i škole skijanja, ali pošto već nekoliko godina tokom januara i februara, odnosno tokom zimskih raspusta nema snijega, a i pošto radimo tokom cijele godine, mi smo se malo pripremili. Nije tačno da nismo izgubili nijednog gosta, ali mi možemo, s obzirom na informacije o tome kakve probleme su drugi imali, biti zadovoljni. Uspjeli smo osnježiti staze za ski-škole, ali smo, pored toga, organizovali radionice za djecu sa zabavnim sadržajima, takmičenja u različitim disciplinama poput crtanja ili stonog tenisa u zatvorenim prostorijama. Dobrom investicijom se pokazao adrenalinski park jer se ispostavilo da je vrlo zanimljiv i zimi i na kraju sezone nismo mnogo izgubili.

ŠETATI CIJELI DAN

Šta kažu gosti?

- Bilo je onih koji su umjesto se-

dam dana ostali pet, ali su svi otišli zadovoljni, jer na Vlačiću se možete lijepo provesti i bez snijega. Nude se velnes, stoni nogomet, pikado, šetnje... Ovdje možete cijeli dan šetati da vam ne bude dosadno jer je predio jako lijep.

Teoretičari razvoja turizma kažu da je bogata ponuda jedan od najvažnijih elemenata za zadržavanje turista. Kako ste birali koje sadržaje ćete uključiti u svoju ponudu?

- Rukovali smo se time čega nema na Vlačiću. Organizovali smo košarkaške kampove, rukometne kampove, pa teniske škole, rukomet, nogomet i košarku, badminton, odbojku, boćanje... S obzirom da se mijenjaju vremenske prilike, shvatili smo da se i mi moramo mijenjati. Mi, generalno, nemamo veliku zaradu, ali nema je niko u turizmu u BiH jer još uvijek nismo uspjeli kapitalizirati potencijale koje imamo.

Šta u turizmu u BiH primjećujete kao najveće probleme i propuste? Često govorimo o velikim potencijalima, a izostaje velika zarada?

- Svi moraju shvatiti da se tu-

RADE SAMI

Da li se turističke agencije nude da prodaju vaše kapacitete?

- Ima te saradnje, javljaju se agencije, ali i portali koji prodaju kupone za usluge sa popustima i to je dobro za periode kada je kod nas mrtva sezona. Ali još uvijek nema agencija koje kupe sve kapacitete i prodaju ih dalje. Naša popunjenost je između 60 i 70 posto i najviše radimo sami. Nudimo prostor za seminare, organizujemo škole skijanja ili ljetne škole i to je to.

rizam ne može zasnivati samo na prirodnim ljepotama. Mora se smanjiti sivo tržište i broj neprijavljenih objekata jer oni ugrožavaju prijavljene. Moramo svi zajedno ulagati u savremenu ponudu, jer svjež zrak, voda i šuma nisu dovoljni da turista dođe i ostane. Turisti su jako zahtjevni. Ljudi kroz BiH prolaze

do Njemačke, Švicarske, Austrije i treba ih zadržati ili motivisati da pričaju o onom što vide kako bi privukli i druge.

PRILIKA ZA INVESTICIJE

Koliko ulažete u promociju i marketing?

- Dosta. Ove godine je plan 60.000 KM, a to nije malo u ovoj oblasti i

jene vremena

u BiH. Dosta ulažemo i kroz vlastite internet-strane, internet reklame i druge medijske sadržaje. Turizam u BiH se slabo reklamira, a država

zajedno. Mislite samo na poduzetnike ili poduzetnike i institucije države?

- Privatnici međusobno, ali i jaču podršku resornih vlasti, jer

oni uveliko mogu pomoći nama u sektoru turizma. Mi smo, recimo, imali priliku da dobijemo neke investicije iz inostranstva, ali su admi-

treba da se uključi više i pomoćne prezentaciju svih turističkih destinacija u BiH, pogotovo zbog toga što ukupan ambijent u zemlji

SAMO ISPOŠTOVALI

Sada ste kategorizirali objekat sa tri zvjezdice. Ko je napravio procjenu?

- Ministarstvo turizma Srednjobosanskog kantona. Mi smo samo ispoštovali pravilnik o kategorizaciji koji je definisalo federalno ministarstvo turizma.

ne ide u prilog razvoju turizma jer se ljudi teško odlučuju da odlaze na odmor u zemlju sa političkim nesuglasicama. Osim toga, treba mnogo da se radi,

Govorite o tome da treba raditi

strativne prepreke brojne, mnogo toga je neregulirano i nema pravila. Građevinska dozvola se čeka jako dugo, katastri i knjižni izvodi se dugo čekaju jer je administracija u tom dijelu zastarjela pa je neprohodna, a sve to sputava dobar broj poduzetnika da počinju ili zbog toga rade na crno. Vlašić je prilično ugrožen neplanskom gradnjom. Koliko to utiče na dolazak turista?

- Mnogo. Mi smo na samom kraju i iza nas nema više ugostiteljskih objekata, pa svi koji dođu do nas, prođu cijeli Vlašić i njihov prvi dojam je loš. Mnogo je neadekvatne infrastrukture, od loših cesta, preko javne rasvjete, devastirani objekti nisu uklonjeni, a pregusta gradnja je ponegdje sasvim uništila pogled. ●

PREDAVANJA U FOČI

ŽENE NOSITELJICE RAZVOJA TURIZMA

Obuku u okviru druge faze projekta *Žene kao nosioci razvoja seoskog turizma*, u Foči je pohađalo dvadesetak žena, saopćeno je iz Ministarstva turizma RS.

Program obuke obuhvatio je sve što treba da bi zainteresovane žene stekle utisak o seoskom domaćinstvu koje pruža turističke usluge i o neophodnim znanjima, vještinama da bi se seosko domaćinstvo vodilo na najkvalitetniji način.

Treći segment ovog projekta je registracija seoskih domaćinstava i planirana je za 1.maj.

SVE JE STVAR POTROŠNJE

KAKO DOVESTI SAUDIJE

Ambasador Saudijske Arabije u Sarajevu Eid M. Al-Thakafi kazao je da su turizam i investicioni projekti u BiH veoma zanimljivi njegovoj zemlji.

- Narod Saudijske Arabije preko ljeta mnogo putuje i postoji velika prilika da se mnogo saudijskih turista ovdje

najugodnije osjeća. Milioni i milioni saudijskih turista svake godine posjete razne države i oni su u svjetskom vrhu po potrošnji dok su turisti i želimo da BiH ima makar jedan dio onoga na što oni troše svakako kako bi poboljšala i turističke i sve druge usluge - rekao je Al-Thakafi.

ŽELJEZNICE FBiH I HRVATSKE

OSPOSOBIT ĆE UNSKU PRUGU?

Predstavnici Željeznica FBiH i HŽ Cargo razgovaraju, među ostalim, o oživljavanju Unske pruge, jedne od najljepših i najatraktivnijih (i turističkih) saobraćajnica u bivšoj Jugoslaviji.

- Ta pruga ne funkcioniše, kod

Knina ima dio obrušenog kolosijeka. Zajedničkog smo stava i o procjenama tržišta da postoji roba čiji bi prijevoz bio interes na toj pruži, pa ćemo pokušati zajedno sa resornim ministarstvima tu inicijativu prosljediti i probati zainteresovati infrastrukturu HŽ da se taj dio pruge osposobi - kazao je predsjednik Uprave Željeznica FBiH Nijaz Pužić.

CJELOGODIŠNJI TURIZAM

BAD AND BREAKFAST

U prvoj dekadi aprila ističe rok za prijave na javni poziv SERDA-e za unapređenje B&B smještajnih kapaciteta na području Bjelašnice i Igmana.

Riječ je o projektu Cjelogodišnji turizam na planinskim destinacijama BiH i Crna Gora - 365 za kojeg EU daje 368.451,53 eura, te poboljšanju B&B, Bad and breakfast, smještajnih jedinica. Putem ovog javnog poziva bit će obuhvaćeno u prosjeku pet domaćinstava kojima će se nabaviti oprema ili izvršiti adaptacija u protuvrijednosti do 2.000 eura.

Ljekarice liječe i dušu

Rekreacija u vodi, prelijepa okolina za šetnju i skupljanje ljekovitog i šumskog bilja, šume prepune divljači, rječica čiju vodu mještani koriste za liječenje, dovoljan su razlog za otići u ovaj eko-centar

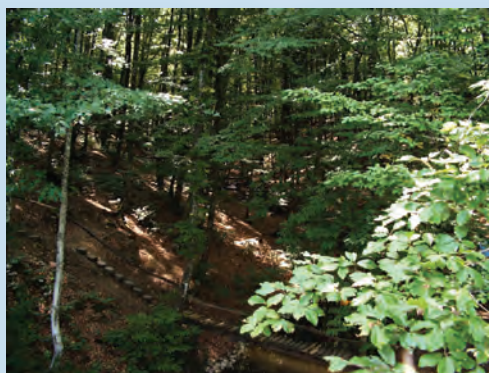
Eko-centar *Ljekarice* nalazi se između Banje Luke i Prijedora, južno od Omarške, a osnovan je sa ciljem da modernog čovjeka vrati prirodi. Posjetom ovom mjestu, gost dobija priliku da nauči poštovati i voljeti prirodu i njene ljepote.

- Upravo to je osnova ekološkog turizma i osnova neophodnog uspješnog suživota modernog čovjeka i prirode, koja stvara uslove za daljni tehnološki napredak, ali i očuvanje prirode bez koje ne možemo opstati - ističu u centru.

Od Prijedora su *Ljekarice* udaljene 30, a od Banje Luke 40 kilometara. Izgradnjom centra kvalitetno su iskorišteni i očuvani prirodni potencijali ovih prostora i danas posjetiocima centar daruje kvalitetan odmor.

Eko-centar sa raznovrsnim sadržajima i bogatom ponudom omogućava razvoj različitih vidova turizma.

Plivanje i razni vidovi rekreacije na vodi su dio ponude Eko-centra *Ljekarice*. Od 10 postojećih jezera jedno je posebno uređeno za kupanje. Centar se odlikuje čistom vodom i vazduhom koji su važan dio njegove turističke ponude. Bazeni u prirodnom okruženju, u sastavu Eko-centra *Ljekarice*, pružaju izvanredne moguć-

nosti kvalitetnog aktivnog odmora.

- Eko-centar je registrovan 2003. godine, a posjeta je svake godine u porastu. Od aprila do kraja školske godine, kao i u septembru, svake godine nam oko 10.000 učenika dođe na organizovane izlete. U toku sezone, Eko-centar posjeti između 60.000 i 100.000 posjetilaca, zavisno od vremenskih prilika. U toku je izgradnja hotela da bismo proširili turističku ponudu, te omogućili višednevni boravak našim posjetiteljima. Inače, naziv *Ljekarice* potiče od male rijeke koja protiče u neposrednoj blizini. Mještani kažu da se nje-

na voda decenijama unazad koristi za liječenje očnih bolesti - kaže vlasnik centra Dragomir Lončar.

Centar ima i mnoge improvizovane sportske terene, trim stazu i, iznad svega, netaknutu prirodu.

Pored šetnje, posjetioci mogu tu sakupljati ljekovito bilje i šumske plodove, a u ugostiteljskim objektima se priprema zdrava hrana.

U *Ljekaricama* se može i kampovati jer su tereni za kamp-prikolice ili šatore uređeni u netaknutoj, očuvanoj prirodi.

Lov i ribolov su sastavni dio ponude Eko-centra. Moguće je loviti fazane, divlje patke, zečeve, lisice, divlje svinje, srne, vukove...

Oko užeg dijela centra se nalazi pojas crnogorične šume, a dalje se nalaze nepregledna prostranstva bjelogorične, sa brojnim proplancima. Sjedišta i stolovi su napravljeni u prirodnom okruženju od prirodnih materijala, tako da upotpunjuju opšte opredjeljenje u *Ljekaricama* da sve mora biti prirodno. ●

TREĆINA STANOVNIŠTVA

U posljednjih šest godina *Ljekarice* su dva puta ponijele laskavu titulu najuspješnijeg turističkog projekta, odnosno osvojile *Zlatnu turističku ružu*. Posljednji put bilo je to 2010.

- BiH je zemlja turizma, no mi nismo sposob-

ni da zadržimo goste više od dva dana. Samo zajedno možemo stvoriti uslove za bolju ponudu. Imamo veliki prirodni potencijal od kojeg bi, ako ga pravilo prepoznamo i uvrstimo na sve značajnije turističke mape, jedna trećina stanovništva mogla živjeti, tj. živjeti od turizma - rekao je Dragomir Lončar.

TRESKAVICA, LJEPOTA NA KOJOJ SE MORA BITI OPREZAN

Planina koja se trese

Najviši vrh od 2.088 metara nad morem poznat je i po tome što ima tri imena - Đokin toranj, Paklijaš i Mala čaba - a kako god ga neko zvao, on je uistinu impresivan

Na ruti Via Dinarice, proglašene za najbolju planinarsku stazu u svijetu za 2014. godinu, koja prolazi kroz našu zemlju, nalazi se i planina Treskavica koja se od ostalih razlikuje po velikom broju izvora. Tvrdi se da tih izvora Treskavica ima koliko i dana u godini, a među njima su i izvori rijeka Rakitnice, Željeznice, Bistrice, Ljute i Bijele. No, voda na Treskavici stoji - tu su jezera Veliko, Crno, Platno, Zmijsko i Bijelo, glečerskog su porijekla i predstavljaju najizrazitije tragove ledenog doba, a nalaze se iznad 1.500 metara nadmorske visine.

Možda i zbog njih ljubitelji prirode smatraju Treskavicu jednom od najljepših bh. planina.

Ovu planinu možemo podijeliti

bra, sa njega se pogled pruži i do Jadranskog mora.

Klima na Treskavici je prava planinska i u jednom danu se smjenjuju četiri godišnja doba. Posljedica je to činjenice da se na njenim vrhovima sudaraju dvije klime - južna mediteranska i sjeverna kontinentalna.

Za posjetu ovoj planini najpo-

godniji je put iz sela Turovi kod Trnova. Markiran je, ali je i najsigurnije pratiti stazu koja vodi do planinarskog doma Sustavac, a odatle dalje pratiti stazu prema Velikom jezeru (1.550 metara) i uživati u onome što priroda nese-

cu krenuti ka vrhovima Treskavice. Naša preporuka je da se napravi kružna tura i da se uživa u svakom koraku i svakom pogledu.

Za ovaj poduhvat je potrebno sedam do osam sati u zavisnosti od kondicije. Tura je malo teža zbog većeg uspona staze iz sela Godinje koja, preko Turovog stana i Zmijskog jezera, vodi do Oblika, prelijepog vidikovca na 1.876 metara.

Sa malim skretanjem, do Crnog jezera treba pola sata, a dalje prema Ušljivim vrelinama, izvoru na visini od 1.900 metara, staza vodi preko Hercegovačkih vrata ka samom vrhu kojeg zovite kako vama odgovara, jer je bitno popeti se i uživati, a ime je manje važno.

Među stazama vrijednim spomena, kojima se može doći na vrhove Treskavice, jeste i ona iz sela Rakitnice, preko Poljica do Baletinih voda, Ogorjelog kuka, Bara i Devigrada.

Treskavica je zanimljiva za sve avanturiste i alpiniste koji u stijenama Zubova, Treskača, Oblika ili Nikolinim i Čabin-

na Bosansku ili Trnovsku Treskavicu, na Južnu ili Hercegovačku i Humsku ili Kalinovačku. Treskavica pripada lancu Dinarskih planina, a ime je dobila po čestim, ali manjim zemljotresima. Od davnina je, zato, u narodu poznata kao planina koja se trese.

Najviši joj je vrh od 2.088 metara nad morem poznat i po tome što ima tri imena - Đokin toranj, Paklijaš i Mala čaba - a kako god ga neko zvao, on je uistinu impresivan. Kada je vedro, a vidljivost do-

NIKAKO BEZ VODIČA!

Treskavicom se nije preporučljivo kretati van markiranih staza, a naša je preporuka da se ide sa vodičem ili nekim ko je već posjetio ovu planinu na kojoj je poslije ratnih djelovanja ostao velik broj neeksploziranih minskoeksplozivnih sredstava. Stoga, oprez!

bično pokazuje i nudi.

Do ovog jezera, najvećeg i najljepšeg dara majke prirode onima koji dođu u sama njedra ove planine ljepotice, stiže se za nekih sat i po laganog pješaćenja. Od Velikog jezera treba se odlučiti u kom prav-

skim stijenama, mogu naći sebe, ali i onim kojima je ova planina izvor prihoda - beračima borovnica i raznih ljekovitih trava, odnosno kvalitetnih jestivih gljiva kojih ima u izobilju na ovoj planini. ●

KAKO NAS VIDE STRANCI: SVE LJEPOTE BiH, AKO JE TO MOGUĆE NABROJATI

Zaslužujemo više turista

Već i brzi pregled onoga što BiH ima pokazuje zašto nas je početkom ove godine britanski *Telegraf*, zajedno sa Indijom, Filipinima, Butanom, Brazilom, Grčkom, Japanom, Novim Zelandom, Norveškom i Zimbabveom, svrstao među deset zemalja koje zaslužuju više turista

Letimičan pregled pisanja strane štampe o BiH ukazuje na to da stranci ovu zemlju prepoznaju kao atraktivnu turističku odrednicu. A šta to oni vide osim Perućice, kao jedine preostale prašume u Evropi, ili Orlovače, kao druge pećine po veličini u Evropi?

ODMAH PAKUJTE KOFERE

U aprilu 2012. urednici *National Geographic Travelera* su, nakon ocjenjivanja hiljada turističkih tura poznatih svjetskih tur-operatora koji nude kratki, ali duboki doživljaj različitih kultura, na prvo mjesto od 50 najatraktivnijih tura stavili devetodnevni program *BiH: Rafting na tri rijeke* - Tari, Neretvi i Vrbasu, sa posjetama Sarajevu, Mostaru, Banjoj Luci i Jajcu. To je tura koju *Outdoor Adventure River Specialists* ili O.A.R.S., jedan od najvećih američkih outdoor operatera nudi na američkom tržištu, a interes je sve veći i veći. Po podacima Turističke zajednice FBiH - turisti nakon ove ture često zatraže produženje putovanja i boravka u BiH.

Sa druge strane, Nacionalni park *Una* i lokalitet Štrbački buk su od septembra 2013. godine vlasnici bijele zastave koja simbolizira čistoću voda - okeana, mora, rijeka i jezera. Zastavu je ustanovila neprofitna nevladina organizacija *Global Underwater Awareness Association*

(GUWAA), koju je, u okviru Fondacije *princa Alberta od Monaka*, osnovao svjetski rekorder u ronjenju na dah **Kristijan Curavić** iz Hrvatske. On lično je napravio i inspekciju lokaliteta i izvijestio GUWAA

o izuzetnoj čistoći dna Une i sedre koja živi u slapu Štrbački buk. Iz federalnog ministarstva turizma i okoliša tvrde da je Una prva rijeka u svijetu koja ima ovu zastavu.

Prošle godine je britanski *Times* Trebinje svrstao među najatraktivnije gradove za kupovinu nekretnina i opisao ga kao grad sunca i platana, jedan od najljepših u BiH. Po podacima koje je *Times* objavio, nekretnine u tom gradu kupuju Britanci, Holandani, Nijemci..., uglavnom stare kuće na periferiji grada, gdje uživaju u mi-

ru, blagom primorsko-kontinentalnoj klimi, jesenima toplijim od proljeća, blagim zimama, ljepotama očuvanog starog grada s uskim uličicama, kapijama i starinskim kamenim zdanjima Osman-pašine džamije, muzeja Hercegovine, brojnih kafića i butika, te specifičnih botaničkih i ugostiteljskih kompleksa sa stoljetnim platanima, a u blizini Jadranskog mora jer je Trebinje svega 30-tak ki-

lometara od Dubrovnika i 45 od Herceg-Novog.

Istovremeno je poznati turistički portal *Virtualtourist* Sarajevo i Zagreb svrstao među *deset evropskih gradova koje odmah trebate posjetiti*, zajedno sa Lvovom, Hamburgom, Vilnusom, Valensijom, Portom, La Valetom, Budimpeštom i Rigom. Po impresijama anketiranih turista, u Sarajevu je moguće uživati u bogatim arhitektonskim oblicima, gostoprimstvu, čevapima..., a među mjestima koja turisti preporučuju su Bašćaršija, Gazi Husrev-begova džamija, Latinska ćuprija, ratni tunel ispod aerodromske piste, Katedrala, Vječna vatra i Sebilj na Bašćaršiji.

A ŠTO SMO GOSTOLJUBIVI...

To je najzanimljiviji glavni grad zemalja na Balkanu... Bašćaršija je srce i duša Sarajeva i upečatljiv podsjetnik na osmansku prošlost grada, ali i mjesto gdje se nalaze poznati restorani, kafići, mjesta za odmor... Preljep ugođaj i neopisiv osjećaj smirenosti i opuštenosti samo govore da trebate provesti

daha, Malu kuhinju, tunel prema Butmiru i Zemaljski muzej koji, nažalost, već mjesecima ne radi. *National Geographic Travel* je i ove godine na listu najboljih putovanja stavio BiH, odnosno Sarajevo kao grad feniks.

Nazvan najopasnijim gradom na svijetu tokom rata u BiH, Sarajevo je sada najsigurniji glavni grad u cijeloj Evropi. Posjetioци mogu proći istorijskim jezgrom u kojem se vidi preplitanje kultura muslimana, jevreja i kršćana, ljeti je moguće uživati u Sarajevo Film Festivalu, a

još nekoliko dodatnih sati ispijajuću kafu i gledajući golubove koji se kreću naokolo, napisali su turisti na ovom portalu.

Sarajevo je i po preporuci *Lonely Planeta*, najpoznatijeg turističkog vodiča, ušlo u top 10 gradova na svijetu, zajedno sa Abu Dabijem, Čarlstonom, Korkom, Kuencom, Istanbulom, Kjetom, Lečeom, te Singapurom i Vankuverom. *Lonely Planet* onim koji dođu u Sarajevo preporučuje da odu i do Mostara i posjete Stari most i ratnu liniju razdvajanja, potom da odu na Jahorinu, obidu vodopad Kravice, Međugorje, preporučuje im i pješačku vikend-turu po planinama u okolini Sarajeva, trg golubova u Sarajevu, Kuću sev-

turisti mogu špartati ponovno otkrivenim šetačkim turama po planinama, piše ovaj vodič i preporučuje posjete Sarajevu u proljeće i ljeti, bilo kada između aprila i oktobra, ali i zimi kada je moguće uživati u ljepotama planina na kojima su 1984. godine održane zimske olimpijske igre. *National Geographic Travel* upućuje na nekoliko hotela u centru grada, lokalnu hranu, suvenire i rukotvorine, ispijanje kafe, pješačku turu od Nahoreva do Skakavca, te mjesta na kojima su nekada bila ratišta oko Sarajeva.

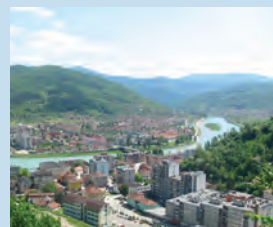
Početkom ove godine i britanski *Telegraf* je BiH, zajedno sa Indijom, Filipinima, Butanom, Bra-

Valter Loman potvrdio MILIONI ZA GORAŽDE?

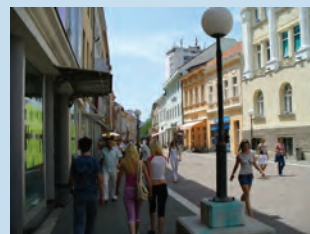
Nijemac Valter Loman potvrdio je namjeru da na prostoru Bosansko-podrinjskog kantona, sa partnerima iz SAD, investira oko 220 miliona dolara u gradnju velikog turističkog kompleksa.

Kompleks hotela sa pratećim sadržajima bio bi namijenjen za odmor i zabavu bogate klijentele iz inozemstva, a zaposlio bi više od dvije hiljade radnika, rekao je Loman premijeru BPK Goražde Emir Frašti.

Kompleks bi sadržavao vlastite golf i teniske terene, ergelu konja te druge sadržaje koji prate ovakav tip luksuznih hotela.

Turistička organizacija Banje Luke DVA SAJMA U ISTO VRIJEME

Turistička organizacija Banje Luke predstaviti će se na 15. sajmu turizma i aktivnog odmora u Nišu i na Sajmu turizma u Budvi, koji će biti održani u isto vrijeme, od 3. do 5. aprila.

Na sajmu u Nišu Banjolučani će nastupiti u sklopu štanda Turističke organizacije Republike Srpske, a za budvanski podsjećaju da je najvažnija turistička manifestacija u Crnoj Gori i obuhvata prezentaciju turističkih destinacija, smještajnih kapaciteta, ugostiteljskih objekata i usluga...

Grimizna kugla RESPEKTABILAN ŽIRI

Od početka aprila posjetioци portala *enterijer.ba* putem facebook glasanja mogu učestvovati u izboru deset najljepše uređenih ugostiteljskih objekata u regionu među kojima će tokom maja stručni žiri izabrati najljepšeg među najljepšim i dodijeliti mu nagradu Grimiznu kuglu. Članovi međunarodnog stručnog žirija ove godine su Maya Stanić (SAD), Ito Shinji (Japan), Githa Van Euwen (Holandija), Ernesto Eduardo Dobarganes (SAD), Slavica Jarić (Hrvatska), Admin Isaković (Njemačka), Amer Kapetanović (BiH), Igor Kuvač (Španija), Vanja Ciraj (BiH), Vladimir Stanišević (Srbija), Maja Matašin (BiH), Ejla Salihamidžić (Kuvajt), Vojslav Vojo Kilibarda (Crna Gora), Željko Keko Budimir (BiH) i Snežana Lazarević (Srbija).

Obnova fijakerskog stajališta ULJEPŠATI I ALEJU

Tokom prve faze obnove fijakerskog stajališta na ulazu u Veliku aleju na sarajevskoj Ilidži, u prvoj trećini aprila trebali bi biti završeni podzemne instalacije, vodovodna i kanalizaciona mreža i biopročištač, kazao je

Feni direktor Zaštićenih područja Kantona Sarajevo Osman Delić. Nakon toga početak će radovi na niveliranju terena i asfaltiranju, a u trećoj fazi radit će se estetsko uređenje prostora.

- Ovim radovima bit će otklonjeni neprijatni mirisi konjskog izmeta, a sigurno da će i Velika aleja biti mnogo ljepša - kazao je Delić.

SVI APSURDI SARAJEVSKE TURISTIČKE PONUDE

A gdje su autobusi?

Nedostaci na koje ukazuju gosti više su nekakvi apsurdni, jer za njihovo otklanjanje nije potrebno puno novca, već samo malo truda i volje

Nema nikakve sumnje da su Sarajevo i okolina interesantna destinacija za mnoge turiste. Sa druge strane, niz apsurdna kvara ugođaj i uskraćuju gostima potpun doživljaj svega što nudi Sarajevo.

RENTABILNIJE DO BERLINA

Glasnogovornica Turističke zajednice Kantona Sarajevo **Asja Hadžiefendić Mešić** govori, međutim, da nedostaci na koje ukazuju turisti, nisu veliki.

- Nisu to razmaženi turisti koji su navikli na određeni komfor i luksuz. To su radoznali ljudi koji žele da vide nešto novo, da dožive avanturu i da upoznaju historiju i kulturu podneblja - kaže Hadžiefendić Mešić za BH Putovanja.

Nedostaci na koje gosti ukazuju više su, kaže naša sagovornica, nekakvi apsurdni, jer za njihovo otklanjanje nije potrebna neka ogromna količina novca, već samo malo truda i volje.

Nećemo nagađati da li smo jedina zemlja u svijetu koja nema direktnu liniju od aerodroma do centra grada, ali činjenica je da se na taj problem ukazuje godinama. Svako ko se uputi prema Međunarodnom aerodromu Sarajevo ili sa aerodroma želi do centra grada osuđen je na taksi.

- Putnici i svi oni koji ih prate, a koji nemaju vlastiti prijevoz, jednostavno su osuđeni na usluge *Sarajevo-taksija*, čiji članovi onda koriste priliku da sami odrede cijenu vožnje, bez da se uključi taksimer - govori Hadžiefendić Mešić.

I onda primjer: od 1. aprila uvodi se let na liniji Sarajevo - Berlin za koji će povratna karta koštati 100 eura. Uz ovu cijenu aviona bilo bi potpuno nevjerovatno platiti taksi do centra grada od 20, 30 eura ili koliko već procijeni taksista.

Ovaj problem je prije šest ili sedam godina privremeno bio riješen. Na inicijativu Turističke zajednice, bila je uvedena linija koja je funkcionisala. Međutim, jako brzo je ukinuta, sa objašnjenjem da nije komercijalna.

Što, opet, zvuči nevjerovatno ako se zna da je Međunarodni aerodrom Sarajevo prošle godine imao 660 hiljada putnika na koji su sle-

teli ili uzleteli.

Još jedan problem na koji često ukazuju strani turisti jeste prijevoz do mjesta koja se najviše promoviraju.

- Mi promoviramo okolinu Sarajeva, olimpijske planine, reklamiramo Lukomir za koji vlada sve veće interesovanje i odakle strani turisti odlaze oduševljeni, Bijambare također, a ni za jedno od tih mjesta nemamo redovnu autobusku liniju - navode Hadžiefendić Mešić.

Kantonalna turistička organizacija već nekoli-

ko godina vodi kampanju za pokretanje autobuske linije do olimpijskih planina.

- Ministarstvo za saobraćaj i komunikacije Kantona reagovalo je prošle godine kada na planinama gotovo nije bilo sadržaja. Dok su bili sadržaji, nije bilo prijevoza - tvrdi Hadžiefendić Mešić.

Ona navodi da je nešto kasnije uvedena linija, ali je saobraćala samo vikendom i nije mogla da koristi turistima koji dolaze i radnim danima.

KAKO DO JAHORINE

Do Bijambara u Turističkoj organizaciji preporučuju neku od redovnih linija koja saobraća do Olova, Kladnja ili Tuzle, mada je i to apsurdno.

- Do vodopada Skakavac također ne postoji autobuska linija. U redu je što ne postoji do Lukomira, ali treba obezbijediti makar neki način. Minibus, kombi, bilo šta - kaže naša sagovornica.

Sve što je usko vezano za prijevoz do nekih destinacija problem je na koji ukazuju strani turisti. U Turističkoj organizaciji Kantona Sarajevo kažu da ne traže ništa nemoguće. Tvrdi da se sve može riješiti uz malo volje, truda i neku dodatnu organizaciju. Za njih je najbitnije od svega da to može biti od koristi i turistima i građanima Sarajeva.

- Grad Sarajevo i sve te mikrolokacije u BiH moraju se ponašati turistički. Ukoliko je turizam privredna grana koja je prepoznata kao mjesto gdje se uloženi novac najbrže povрати i oplodi, onda se moramo ponašati turistički

KAKO IZ LUKAVICE?

Problem koji je usko vezan za javni prevoz, a na koji turisti ukazuju, vezan je za autobuse koji dolaze iz Beograda na stanicu u Lukavici. U Turističkoj zajednici kažu da smo mi mali prostor i da su rijetki oni koji dolaze da vide samo Beograd ili samo Sarajevo.

- Onaj ko dođe iz Beograda na stanicu u Lukavici nema mogućnost da se prebaci do centra grada, nego je opet osuđen na usluge taksija. To predstavlja problem - kaže Asja Hadžiefendić Mešić.

BUDIMPEŠTA, GRAD KROZ KOJI GODIŠNJE PROĐE 4,5 MILIONA GOSTIJU

Trg heroja i Lančani most

Budimpešta je jedna od najpopularnijih destinacija i za turiste iz BiH, a prihvatljiva ponuda može se naći u svakom trenutku u skoro svim turističkim agencijama

Budimpešta je dvomilionski glavni grad Mađarske, stvoren 1873. godine od Budima, Obudima i Pešte, na tlu gdje je nekad bilo Panonsko more, a Dunav i danas razdvaja grad na Budim i Peštu.

Budim čini brdoviti dio koji predstavlja šarmantniju i stariju oblast, čijoj atmosferi doprinose kaldrmisane ulice, male živopisne kuće i srednjovjekovna kultura. Pešta je, pak, smještena na prostranom i ravnom terenu i komercijalna je oblast koju odlikuju modne radnje i široki bulevari.

Budimpeštu karakterišu mostovi, koji su bili srušeni u Drugom svjetskom ratu, pa su ponovo sagrađeni.

Zahvaljujući banjama i termalnim izvorima, turizam predstavlja najjaču privrednu granu, a grad godišnje posjeti oko 4,5 miliona turista. Taj broj konstantno raste, što Budimpeštu čini ne samo regionalnom već i evropskom top destinacijom.

U zavisnosti od dijela grada u kojem ste smješteni, vjerovatno će zavisiti i redoslijed obilaska turističkih destinacija kojima grad na-

prosto obiluje.

Jedna od najpoznatijih je Trg heroja, kojim dominira Milenijumski spomenik sa statuama sedam plemenskih vođa i drugih istorijskih ličnosti. Centralni dio spomenika krase 35 metara visok korintski stub, na čijem vrhu se nalazi kip arhanđela Gabrijela, a u podnožju grobnica nepoznatog vojnika.

U neposrednoj blizini Trga se nalazi i Muzeji savremene i lijepih umjetnosti, a u susjedstvu je i veliki zoološki vrt.

Jedna od najprepoznatljivijih budimpeštanskih građevina je zgrada Parlamenta, impresivnih dimenzija, visoka nešto manje od 100 metara, smještena na obali Dunava. Zanimljiv je podatak da je ovo treći najduži parlament na svijetu. Ima 691 sobu i nevjerovatnih 20 kilometara stepenica.

Ribareve kule, iako stare tek sto godina, također spadaju u red najvećih atrakcija, prije svega zbog spektakularnog pogleda na Peštu. U srednjem vijeku, ovdje je postojala tržnica ribe i kule su izgrađene u sjećanje na ribare koji su štitili ovaj dio grada. Sedam šatora poput kula

simbolizuju sedam mađarskih plemena koja su 896. godine stigla u Karpatski bazen.

Lančani most iz 19. vijeka, prvi stalni između Budima i Pešte, jedan je od najprepoznatljivijih budimpeštanskih simbola i tokom cijele godine vrvi turistima.

Više od 700 godina stara crkva Svetog Matije, u kojoj je obavljeno krunisanje nekoliko kraljeva, uključujući i posljednjeg habzburškog kralja Charlesa IV iz 1916, također spada u mjesta koja se moraju posjetiti.

Najpoznatija ulica u samom centru grada se zove Váci (Váci utca) i predstavlja pješačku zonu. Prostire se od Vörösmarty trga do Várház ulice.

U zavisnosti od vremena koje imate, svako se preporučuje i posjeta Centralnoj tržnici, Rimskom gradu, Kraljevskoj palati, velikoj sinagogi, Budimpeštanskoj operi, Andraši aveniji, Gradskom parku, ali i nekoj od novih atrakcija poput *Tropicariuma*.

O nadaleko čuvenoj gastronomskoj ponudi Budimpešte, koju krase velike količine paprike, ne treba trošiti riječi, a lokalne specijalitete možete probati i u jeftinijoj, ali i u skupljoj varijanti u nekom od brojnih eminentnih restorana. Ipak, za turiste sa ovih prostora jedna od najvećih prednosti Budimpešte jesu cijene koju su uglavnom prihvatljive za ovdašnji standard.

S obzirom na broj turista, hotelska, ali i ponuda u privatnim pansionima je velika i nije problem naći kvalitetan smještaj po prihvatljivim cijenama. Za one sa dubljim džepom tu su i ekskluzivni hoteli, a Budimpešta u svije-

FORINTA

Iako je članica Evropske unije, Mađarska nije u eurozoni pa je valuta i dalje mađarska forinta. Iako kurs varira, za 100 KM trenutno se može dobiti oko 16.000 forinti.

tu turizma odlično kotira i u ponudi luksuznog smještaja.

Javni prevoz je također dobro organizovan, a najbrži vid prevoza za veće distance je metro, koji je inače drugi najstariji na svijetu.

Zbog svega toga, Budimpešta predstavlja jednu od najpopularnijih destinacija i za turiste iz BiH, a prihvatljiva ponuda za ovu metropolu može se naći u svakom trenutku u skoro svim turističkim agencijama u BiH. Nažalost, nakon ukidanje željezničke linije Sarajevo - Budimpešta više ne postoji nikakva redovna direktna linija između ovog i bilo kojeg bh. grada. Sarajevo i Budimpešta su, inače, gradovi pobratimi od 1995. godine.

Ukoliko na put krenete automobilom, na raspolaganju su vam dvije opcije - kroz Hrvatsku preko Osijeka (oko 538 kilometara) ili kroz Srbiju preko Novog Sada pa pored Segedina (oko 578 kilometara). ●

ČUVENI GERBEAUD KOLAČI

Jedna od najpoznatijih i najsladših lokacija u mađarskoj prijestolnici je i slastičarna *Gerbeaud*, osnovana 1870. godine, pred kojom se najčešće mora stajati u redu zbog ogromne posjete. Nalazi se na Vörösmarty trgu. Tvorac slatkiša koji su je proslavili je čuveni *Emil Gerbeaud*, po kome i danas poslastičarnica nosi ime.

KAKO SU ZAVIDOVIĆI DOBILI IME

Ispaćeni Zavid i kuća Vidovića

Nagađanja bez stvarnih dokaza o nastanku imena Zavidovići ponukala su Krunoslava Dvorskog da nacrtat portret i skicu prvog stanovnika, osnivača i zaštitnika Zavidovića

O postanku imena Zavidovići ima jako malo podataka i dokaza. Jedna od neosnovanih priča vezana je za kuće **Vidovića**, koju je zabilježio i portal *glasnaroda.ba*. Postoji i lingvističko tumačenje nastanka imena Zavidovići, iz glagola *zavidjeti*, čiji korijen potiče iz imenice *zavid*.

Prema **Augustinoviću**, moguće da je u prošlosti postojao veleposjednik **Zavid**, a postojao je i **Vidović**, pa je spajanjem te dvije riječi

nastao Zavidović.

Nagađanja bez stvarnih dokaza o nastanku imena Zavidovići ponukala su **Krunoslava Dvorskog**, sina **Ane** i **Franje Dvorskog**, rođenog u istoj Krivajskoj ulici i u isto vrijeme kada su se rodile legende jugoslovenskog i bosanskohercegovačkog nogometa braća **Sušić**, da nacrtat portret i skicu prvog stanovnika, osnivača i zaštitnika Zavidovića, nazvanog Zavid (*Zavidovički Zavid* ili *Zavid od Zavidovića*). Naravno, portret i skica rezultat su njegove mašte. Ubrzo nakon stvaranja Zavidovog lika on postaje ikona Zavidovića.

Legenda o Zavidu zavidovićkom kaže da je on prvi stanovnik, osnivač i zaštitnik Zavidovića. U legendi je opisan kao ispaćeni, brkati muškarac, srednjeg rasta, snažnog vrata sa komadom krpe ispod jednostavne okrugle kape.

Krpu Zavid koristi za zaštitu od sunca ili hladnoće, za brisanje znoja i za ukras u svećanim trenucima.

Zavid je simbol vjernosti i požrtvovanja.

On je nepismen, ali koristi slovo V za ukrašavanje dijelova odjeće.

Slovo V simbolizira jednu od legendi nastanka imena Zavidovići iz naselja Vidovići. ●

 Kontaktiraj

 Kupi

Prodajem vrlo rijetku stolicu za ljuljanje. Pomaže kod neuredne stolice. Može zamjena za neki drugi laksativ. Zvati na telefon.

AJET MAMUTI, DEMOBILISANI BORAC I BESKUĆNIK

Živjeti od 30 KM mjesečno

Moje kolege borci su postali neljudi. Sretnem ih, okrenu glavu od mene ili mi kažu da mi ne mogu pomoći. Jednima je previše dobro, a drugima gore nego meni...

Četrdesetčetvorogodišnji Ajet Mamuti je 1986. godine, a tada mu je bilo 15 godina, iz Makedonije došao u Sarajevo. Sada je demobilisani borac Armije RBiH i beskućnik.

NADA SE SVOM KROVU

- Imao sam težak život i u Sarajevo sam došao trbuhom za kruhom. Rekli su mi da ću ovdje naći sreću. Sve do rata sam radio šta sam stigao, uglavnom teške fizičke poslove, a onda je u BiH počeo rat i ja sam se odmah priključio Armiji BiH. Tada sam živio u Hadžićima, bio sam oženjen jednom ženom odozdo i bio sam raspoređen na hadžički dio ratišta, Igman i Treskavicu. U ratu sam bio dobar vojnik, sve do kraja i demobilizacije, imam čak i pohvalu. Ali poslije rata i demobilizacije sam bez posla, žena me ostavila i od tada nemam od čega da živim. Spavam po ruševinama i tuđim šupama, ponekad cijeli mjesec preživim sa 30 maraka. Nemam ni zdravstveno osiguranje, niti bilo kakvu drugu povlasticu. Godinama tražim pomoć od boračkih udruženja, ali oni kažu da ništa ne mogu da učine za mene. Jednom su mi dali 50 KM, a ja mislim da ih nije briga ni za šta, da su postali fukare u duši, dok je najveći broj nas boraca doveden na prosjački štap - priča Mamuti.

Dok je bio oženjen, imao je vlastiti krov nad glavom.

- Imali smo kućicu, istina bez struje i vode, ali je bila naša. Dobili smo je kao humanitarnu donaciju. Ali kada smo se razveli, bivša žena je tražila da je prodam i da podijelim pare. Tako sam i uradio, a od novca koji je meni pripao sam vratio neke dugove i ostao bez ičeg. Danas zarađujem kada nešto stignem, cijepam drva, kopam bunar ili nosim zemlju, samo da obezbijedim za hranu, a stanujem u napuštenim kućama, podrumima, haustorima, kako kad. Živim pasji život - priča Mamuti.

Sada se prijavio u opštini Ilidža, a živi u jednoj sobici za koju mu kiriju plaćaju komšije okupljene oko lokalne džamije.

- Demobilisani sam borac i imam ovu pohvalu. Jednom sam pogodio tenk, bio sam dobar borac, ali sada mi to ništa ne znači, nemam ni zdravstveno osiguranje, ni socijalnu pomoć. Dok sam bio u braku, liječio sam se preko žene. U opštini Ilidža su mi rekli da će mi pokušati pomoći i dati socijalnu pomoć, samo moram donijeti svu potrebnu dokumentaciju, a ja se nadam da bih mogao dobiti kakav stan, garsonjeru, tek da imam krov nad glavom - priča Mamuti.

On smatra da su za njegov težak položaj najviše kriva boračka udruženja.

UZDA SE U PLENUME

- Njih nije briga, ne samo za mene, nego za nas uopšte. Nema kome se nisam obraćao, svim ministarstvima, od opštine Hadžići, preko Nedžada Ajnadžića i njegovog pomoćnika za boračka pitanja, ali nikada ništa nisam dobio. Jednom su mi obećali platiti kiriju za šest mjeseci, a platili su samo za dva. Moje kolege borci su postali neljudi. Sretnem ih, okrenu glavu od mene ili mi kažu da mi ne mogu pomoći. Jednima je previše dobro, a drugima gore nego meni. Kada mi za par mjeseci ovi ljudi iz džamije prestanu plaćati kiriju, opet sam na ulici jer nemam mogućnost da plaćam, nekada nemam ni šta da jedem. Obilazio sam i gradilišta na autoputu i još ponegdje i nudio da radim bilo šta, ali mi ne daju ni da uđem kako treba - priča Mamuti i ponavlja da je godinama živio na ulici i da zna da je to katastrofa.

No, na pitanje da li mu možda ljudi ne žele pomoći jer je Makedonac, odlučno odgovara da to nije tačno.

- Ma, ja imam i ličnu kartu i sve, ali nemam adresu i možda zbog toga ne dobivam baš ni-

šta. Osim toga, danas nikom nije lako. Mnogo je ljudi u BiH u teškoj situaciji kao ja, ali ja, eto, vjerujem da imam pravo na neku pomoć jer sam se borio, ranjen sam tri puta, istina lakše, ali nisam se borio da budem prosjak. Ne pamtim kada sam se okupao kao čovjek, nemam više ni prijatelja ni ikog svog, osim sina i sa njim imam odličan odnos, ali on živi sa svojom djevojkom i nije u redu da im smetam - kaže Mamuti.

Od početka protesta u Sarajevu, on je svakodnevno ispred zgrade Predsjedništva BiH i na plenumima. Ne javlja se za riječ, ali očekuje promjene na bolje.

- Nadam se da će se nešto promijeniti s ovim plenumima i stvarno bih volio da vlast prihvati naše zahtjeve. Nadam se da bih onda možda i ja riješio svoje probleme na protestima u Sarajevu - zaključuje Mamuti.

On voli da se pojavljuje u medijima, vjeruje da će mu to pomoći. Posebno je ponosan na prilog koji je FACE TV napravila o njegovom životu i u kom pokazuju njega u vreći za spavanje u jednoj ruševnoj zgradi i kuće političara u BiH.

- Stvarno ne znam zašto su me zaboravile moje kolege borci, nisam se nikom zamjerio - kaže Ajet Mamuti. ●

SRĐAN DRAGOJEVIĆ, AUTOR I REŽISER KULTNIH FILMOVA MI NISMO ANĐELI, RANE, LEPA SELA LEPO GORE

Šta će nam, dođavola, ta negativna energija?

To sa kontroverzom je interesantna stvar. Danas, u ovom od-vratnom liberalnom tranzicionom kapitalizmu, kontroverza je sve i - ništa. Valjda je u tome i problem

1 Uskoro se očekuje premijera filma *Atomski zdesna*. Možete li ga ukratko predstaviti?

- Ne mogu. Nekako sam uvek mislio da redite-lji koji lepo i elokventno pričaju o sopstvenim filmovima prikrivaju problem koji se nalazi u samom filmu. Znam neke koji tako lepo priča-ju o svom filmu, prosto zamišljaš slike dok ga slušaš, no posle, kad vidiš pravu sliku, zbuniš se. Hajdemo dopustiti publici da sama stekne mišljenje o filmu. Izreka *Čutanje je zlato* najbo-lje se može primeniti baš na reditelje.

2 Vi ste napisali i scenario. Šta je bila in-spiracija - mašta ili neko uporište u stvarnosti?

- Bogme, jako sam upori-šte imao ovog puta. Zaista sam bio na Tenerifama, na jednom ovakvom nagra-dnom letovanju pod velikim znacima navoda. Bio sam iz radoznalosti na prezenta-ciji u Beogradu, pa mi se sve to učinilo kao slika i prili-ka naše zverske tranzicije. Tamo sam hteo otići *under-cover*, ali me prepoznao je-dan naš čovek, ljubitelj mo-jih filmova i, shvativši šta hoću, potpuno uveo u pro-blematiku prodaje. Njega ima i u liku koji igra *Srđan Todorović*, ali i *Bo-jan Navojec*.

3 Ko su glavne uloge?

- Brate slatki, pa imate od naših PR devo-jaka kontakte, pustite da i one zarade koji di-nar. Poslat će vam promo materijal.

4 Poslije kontroverzne tematike u *Paradi*, ovaj film nosi oznaku samo za odrasle. Zbog čega?

- Valjda zbog želje tog nekog novinara koji je prvi objavio *trailer* u internet izdanju novina da se istakne i da ga urednik pohvali. Možda

je takvo to današnje novinarstvo, samo *bum-tras, skandal, jebo sadržaj*. Nema, bratac, u fil-mu ničega provokativnog osim solidne kvali-tete, ako je to danas neka provokacija.

5 Čini se da volite provokativne teme jer se o Vašim filmovima mnogo govori prije nego što i počne emitovanje ili Vam je mož-da to i cilj?

- Uopšte to ne volim. Čini vam se. Niti se sve-sno time bavim. Kad sam napisao scenario *Pa-rade* u Srbiji se nije ni znalo šta je *Pride*. Dok smo sačekali ove fondove da odluče, pa dok smo snimili dve i po godine kasnije, samo se o tome brujalo. Ja nisam baš bio srećan što je film do-bio tu dnev-

no-političku

aktuelnost. *Pride* je bio samo *MacGuffin* za ovaj drugi aspekt priče.

6 Za kada je planirana premijera *Atom-skog zdesna* u Sarajevu i da li ćete se i Vi pojaviti?

- Uvek sam rad gost u Sarajevu. Radujem se. Kada? Otiđite na FB stranu *Atomski zdesna* pa pogledajte. A i zabavite se, simpa nam je FB strana.

7 S obzirom da spadate u grupu najproduktivnijih i vjerovatno najprofitabilni-jih režisera, koliko Vam je teš-ko zatvaranje finansijske kon-strukcije?

- Vi o meni znate nešto što ja ne znam. Ili pričamo o nekoj dru-goj osobi. Ma kakvi, ništa dalje od toga. Svaki film - nova od-bijanja od fondova i u Srbiji i u regionu. Evo, odbiše nas u *Film-skom centru* Srbije na konkur-su, pre toga Slovenci, ali i vi u Sarajevu. Čuvam obrazloženje Komisije ko-ja nas je odbila na vašem bh. fondu da pode-lim novinarima kada dođem u Sarajevo. Lju-bak uradak.

8 Šta se desilo sa snimanjem *Bodljikavog praseta* koje ste više puta najavljivali, o čemu je radnje i zašto Vam je taj film toli-ko važan?

- Čuj važan... To mi je jedan od nekoliko pro-

GORE, PARADA...

jekata koje bih voleo snimiti. Dobili smo do sada na fondovima u Njemačkoj, Hrvatskoj, Poljskoj, Bugarskoj i Ukrajini. Jebi ga, u Ukrajini i to 350 hiljada eura i tamo mi je važna lokacija. Sačekat ćemo malo pa da snimamo, ako ne postane radioaktivno u međuvremenu. Ako ne bude od toga ništa, imam drugi. Još bolji.

9 Iza vas je bogata biografija. Koji Vaš film je imao najbolju kino-posjetu, a koji je distribuiran u najviše zemalja?

- Lepa sela i Parada. Lepa sela u regionu, negde oko milion gledalaca. Parada isto milion, ali i sa zemljama zapadne Evrope. Parada je prodana negde u 35 zemalja, Lepa sela i Rane tu negde blizu. No, to su vam samo suhi brojevi. Meni je važnije da film nekako ostane u sećanju gledalaca da ga kasnije gledaju i generacije koje dođu. To je važnije od brojeva.

10 Nakratko da se vratimo na Paradu.

Poprilično je interesantno da dok u cijelom regionu vlada bijela kuga, film sa gay tematikom napravi neko ko ima četvero dje-

ce. Kako ste uopšte bili došli na tu ideju?

- Petoro, dragi moj. Petoro. Raspon od godinu i po do 24 godine. Kako sam došao na ideju? Uh, ne sećam se. Sećam se da sam scenario napisao jednog jula 2008. godine na Mljetu, gde idem svake godine. Tamo sam napisao i razne druge stvari.

11 Uprkos velikom uspjehu Parade, pa čak i Vašim očekivanjima, čini se da nije puno promijenila stvar jer je u Beogradu Pride opet odložen. Da li ste razočarani?

- Ko očekuje da film može da promeni nešto dramatično ili ima preveliki ego ili je mnogo glup. Parada je na razne, male, načine uticala na stvarnost. Videli ste da je ministar socijalne skrbi u Hrvatskoj pozvao hrvatske veterane da štite Pride u Splitu? Ima još mnogo takvih, malih stvari, mnogo ličnih priča. Na primer, jedan dečko rodom iz Sarajeva mi je prišao u Berlinu i rekao da su ga roditelji zvali iz Sarajeva pošto su gledali film u kinu, prvi put posle nekoliko godina. Te su male priče dragocene.

12 S obzirom da mnogi od Vaših filmova imaju predzank kulni pa se često emituju na malim ekranima, imate li običaj da nekada pogledate neko svoje ostvarenje?

- Ne. Ne gledam svoje filmove godinama. Prošle sam godine slučajno uhvatio na nacionalnoj televiziji *Lepa sela* i pogledao do kraja. Drži se film još, nije rđav.

13 Koliko znam, niste se do sada pojavljivali na Sarajevo Film Festivalu koji je najveći regionalni festival. Očekujete li uskoro poziv?

- Mislite preko goluba pismošće? Nisu me zvali do sada. A i držim mačku u kući.

14 Crni humor je na ovim prostorima uvijek bio razvijen. Međutim, zbog svega što nam se dešavalo, koliko vodite računa da neka šala ozbiljno ne povrijedi nečije osjećaje ili da se ne shvati pogrešno?

- Svakako je pred umetnikom velika odgovornost koju on treba da ima na umu. Ali ne totalna, takva odgovornost bi bila kastrirajuća. Znao, meni nije bila namera da klinici oponašaju *Švabu* i *Pinkiju* iz *Rana*, ali se to dešava. Ja sam hteo sasvim suprotno. Ali mi tu vidimo samo one koji oponašaju ovu dvojicu maloletnih kriminalaca iz filma. Ne znamo za one na koje je film možda pozitivno uticao.

15 Postoji li uopšte neki tabu koji ne biste otvarali?

- Ne mogu reći da sam vas baš dobro shvatio. Moji filmovi zaista teško da su kontroverzni. Recimo, u njima zaista retko ima seksa, možda zato što sam ja pomalo stidljiv čovek, ne volim ga gledati na filmu. Nema ni mnogo nasilja. To sa kontroverzom je interesantna stvar. Danas, u ovom odvratnom liberalnom tranzicionom kapitalizmu, kontroverza je sve i ništa. Valjda je u tome i problem.

16 Ima li neki glumac s ovih prostora za kojeg se uvijek može naći neka uloga u Vašim filmovima?

- Meni je cela bivša Juga emotivno isti prostor. I divno je što sada već možemo imati tako širok izbor i glumaca i saradnika za filmove.

17 Koliko ste upoznati sa radom bh. kolega, ali i glumaca - biste li izdvojili neka imena?

Ekipa filma *Atomski zdesna*

- Mnoge znam i cenim. Ali nekorektno bi bilo sad nekog izdvojiti, a da nekog, koga volim i cenim, nehotice izostavim.

18 Bili ste na izbornoj listi SPS-a na prethodnim izborima. Kako ste prošli i imali neke funkcije na vidiku?

- Bio sam kratko poslanik u prethodnom sazivu Parlamenta, a bit ću i sada. U Parlamentu se bavim pitanjima kulture i dobro sarađujem sa poslanicima svih drugih partija koji se ovim temama bave. U manjini smo, kultura nije naročito u fokusu i ciljevi su nam zajednički.

19 Koje su prednosti, a koje su mane političkog angažmana?

- Prednost je što možete uticati na mnoge zakone i propise kojima bi se, inače, bavili ljudi kojima kultura nije od vitalnog značaja i koji nemaju na polju kulture toliko dugogodišnjeg praktičnog iskustva. No, pošto nisam profesionalni političar nije mi lako da uklopim i svoje filmske poslove, kao i porodične aktivnosti. Pojavi se manjak vremena, nažalost.

20 Da li ste Vi u politici možda na zadatku prikupljanja insajderskih informacija za snimanje neke urnebesne političke komedije ili tragikomedije?

- Ne. Postavili su mi to pitanje već par puta u Srbiji i smatram ga, izvinite na iskrenosti, glupim i uvredljivim. To pitanje kao da podrazumeva da se politikom može baviti samo kasta političara, a ne i mi drugi koji želimo da aktivno učestvujemo i odlučivanje uzmemo u svoje ruke.

21 Kako uopšte komentarišete ove izborne rezultate u Srbiji?

- E, sad... Tokom boravka u Parlamentu ja sam namerno odbijao da pričam o svom novom filmu, trudeći se da se bavim nekim važnim inicijativama koje sam započeo na polju kulturne politike i zakona vezanih za kulturu i medije. Sada je došao trenutak da se potpuno posvetim svom filmu i da, makar na mesec i po dana, ovu drugu aktivnost stavim privremeno po strani. To pre svega dugujem ovom filmu koga smatram valjanim.

22 Da li se još uvijek osjećate kao Jugosloven?

- Joj, pitali ste me o tom povređivanju tuđih osećanja. Često sam, kada o tome pričam, suočen sa lavinom negativnih i gnevni komentara, a šta će nam, dođavola, ta negativna energija? Nas koji se osećamo tako u celom regionu nema više od par desetina hiljada. Mi smo svakako statistička, a po onim gnevima, i svaka druga greška. Za par decenija, kad nas više ne bude, kada spontano odumremo, nećemo više biti nikome trn u oku. Do tada, živimo u miroljubivoj koegzistenciji i nek ljubi ko god koga hoće, kako pesma veli.

23 Kako se nosite sa kritikama - da li ste navikli sa godinama ili na neke ipak još uvijek niste imuni?

- Nikad ja nisam imao problema s onim kritikama koje se bazuju na estetskom diskursu. No, itekako imam problem s onima koje se prevashodno bave ideološkim ili ličnim. No, priznajem, čitam. Pretežno se zabavljam, slabo me to pogađa. Jebeš ga, kad prevalite 50 godina preko leđa stvarno biste morali biti pravi magarac da vas kritike diraju.

24 Ima li ljubomore i zavisti u ovom esnafu?

- Ima li?! Ja u ovom esnafu za slabo šta drugo i znam. Ali ja vam lepo stojim po strani. Mene su u Srbiji onako, demokratski i referendumski izbacili iz kinematografije. Većina koja nešto snima, promenila se u tih šest komisija filmskog centra i svaki put su odbili moj projekat. Šest puta zaredom za osam godina. Ali ja, polako, gledam svoja posla i pravim svoju, malecku, kinematografiju. Šta ćete bolje od toga?

25 Ima li išta tužnije za reditelja od prazne kino-dvorane?

- Koga, prijatelju, kod nas briga za pune kino-dvorane? Bar ove iz struke... Oni ti vole pune džepove fondovskih para i - teraj!

26 Čuo sam da niste ljubitelj holivudske kinematografije. Šta uopšte gledate?

- Ko te sлага, matere ti? Ja sam odrastao na novom Holivudu sedamdesetih. A volim i tridesete, posebno mjuzikle.

Sa Mladenom Nedević i Mimom Karadžić

27 Počeli ste kao pisac i novinar. Davno 1986. čak ste dobili i nagradu Branko Radičević za Knjigu akcione poezije... Da li ćete se ikada vratiti prvoj ljubavi?

- Ma kakvi. Poezija ti je za mladog čoveka.

Nekad je pesnik, kako je red, umirao od tuberkuloze. Danas valja odustat na vreme.

28 Sa kim se izvan radnog vremena najviše družite od kolega iz filmske industrije?

- Jednom rečju, slabo.

29 U čemu Srđan uživa privatno?

- Moja deca. Knjige i filmovi. Od desete godine čitam bar jednu knjigu nedeljno. Dosta se toga pročitao, ali dosta i zaboravilo. Gledam i filmove, pasionirano. Odlazim na Partizanove utakmice. Tako, običan život.

30 Da li je tačno da ste imali nekoliko sudskih poziva zbog glasne muzike i zabava koje organizujete u svom domu?

- Au, i vi ste se u Bosni temeljno tabloidizirali, kanda. Ma jok, imam nekog ludaka, zove miliciju svaki put kada mi u goste dođe nekoliko prijatelja. Do sada, mislim trideset i pet puta. Jedanaest i deset uveče, eto narodne milicije. Nije, doduše dugo zvao, opustio se. Poslednji put mu je smetalo kada sam slavio prvi rođendan najmlađe ćerke. Kakva crna glasna muzika, kad imate u kući dve bebe znaju ljudi koji su roditelji. Žurke su tu misaona imenica.

31 Veliki ste navijač Partizana. Mislite li da je došlo vreme za zajedničku fudbalsku ligu i za privatizaciju klubova?

- Što pre, to bolje. Greota je da nekoliko hiljada majmuna sa raznih strana sprečava nas nekoliko miliona normalnih da gledamo bolji fudbal i klubove čije je gostovanje bilo praznik.

32 Šta mislite o ovoj zatvorenoj komuni u Sopotu koju pravi Nikola Kojo, koji je često nosio glavnu ulogu u Vašim filmovima - jeste i Vi zainteresovani za napuštanje grada i mirni seoski život?

- Ja živim u veoma mirnom kraju Beograda i u centar grada idem jako retko. Toliko retko da se obično iznenadim što su otvorili neku prodavnicu ili restoran. E sad, baš na selo... Nisu nam baš putevi takvi da to bude i prijatno i efikasno. Hrvatima i Slovencima je lakše, izgradiše solidne puteve pa mogu. A mi, u Srbiji i Bosni... da poginem na putu od traktora ili žetelice, ne mili mi se. Nit nam je selo baš kao *ingliš kantrisa*jd.

33 Vi ste diplomirani klinički psiholog.

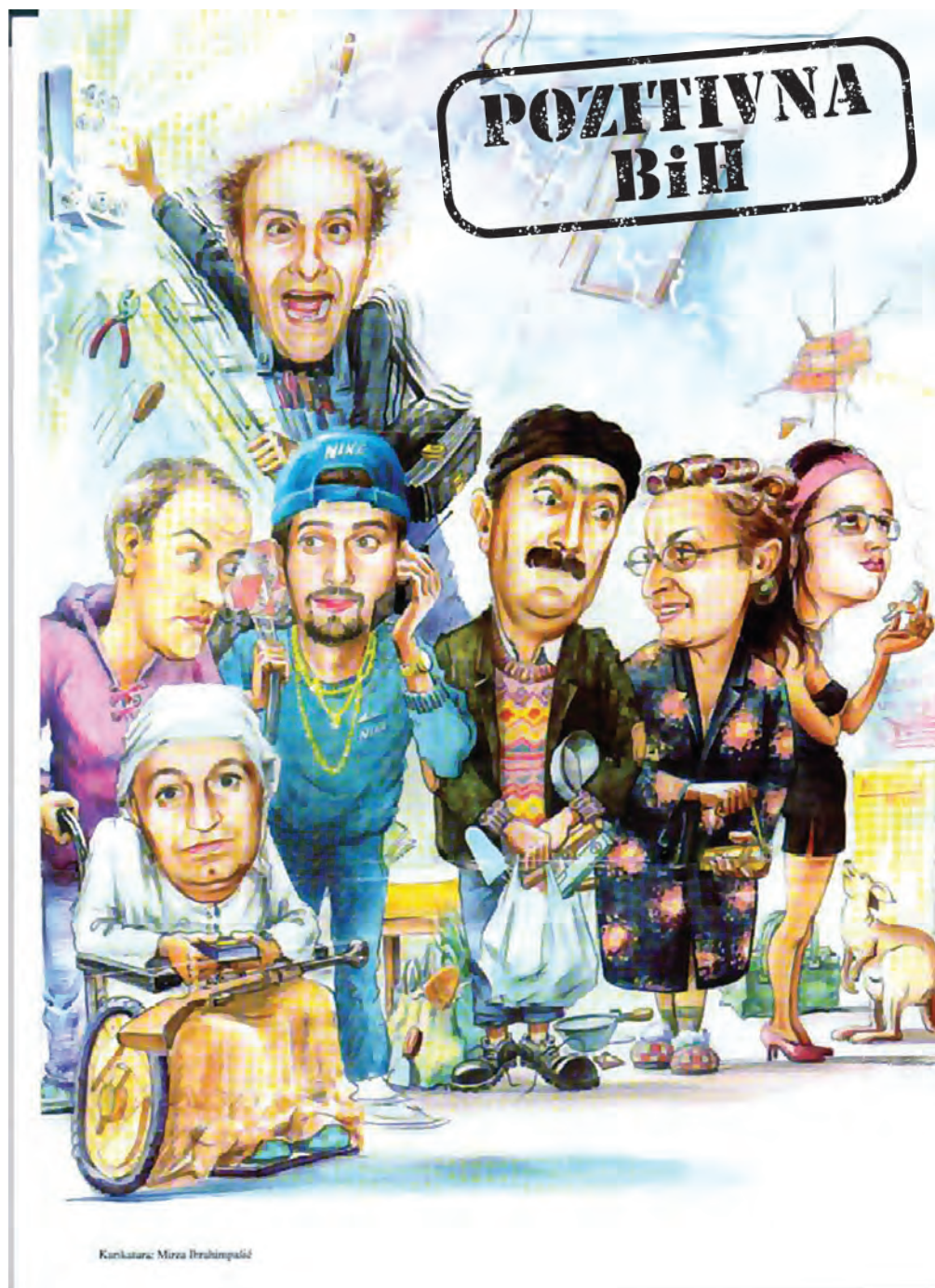
Kakva bi bila neka opšta mentalna dijagnoza prosječnog Balkanca?

- Za mentalnu ne znam. Ali, od Balkanca boljeg i zanimljivijeg čoveka nema. Živeo sam svuda, ali mi je Balkan jedino zaista zanimljivo mesto za život. ●

Sa Brankom Đurićem

ALTERNATIVNI TEATAR RAJVOSA, POZORIŠTE ZA NAROD U ČIJIM SE LIKOVIMA NAROD PREPOZNAJE

Kartiranje: Mirza Ibrahimović

Ako svaki veći grad ima narodno pozorište, Alternativni teatar Rajvosa je pozorište za narod i to vrlo produktivno, jer je u proteklih petnaestak godina proizvelo deset predstava koje su imale više od 500 prikazivanja širom FBiH.

ISTI KOMŠIJA

- Igrali smo jednom i u Bosanskoj Otoci. Dakle, nema mjesta u FBiH gdje nismo igrali, ali su nam tada u Bosanskoj Otoci radnici iz lokalne pilane napravili proscenij od drveta, nismo imali ni razglas, ni rasvjetu, a došlo je 2.000 ljudi koji su sami sebi od panjeva i fosni napravili klupe na kojima su sjedili dok su nas gledali. Svi su uživali, smijali se satima - to je ono što je naš cilj i što nas posebno raduje. Mi smo, dakle, narod i igramo za narod, obične, male ljude. Desi se da šetamo poslije

predstave po Sarajevu ili nekom drugom gradu i na ulici nas vidi neko ko je gledao predstavu, priđe nam da malo popriča, čestita i eto komentara da je neki naš lik isti kao neki komšija: *Ona što sjedi u čošku ista naša Hašija*. To je posebna radost ove vrste teatra - priča Edin Drljević, jedan od osnivača ove neformalne grupe zaljubljenika u pozorište, glumu i humor koja djeluje pri Centru za kulturu Sarajevo. No, Rajvosa nije klasično amatersko pozorište. Krenulo je, podsjeća naš sagovornik, odmah poslije rata.

- Bilo nam je stalo da razveselimo ljude, a i da se sami bavimo komedijom. Nas nekoliko smo glumci amateri jer nismo školovani za to, ali sa nama igra i nekoliko veoma poznatih bh. glumaca - Sead Bejtović, Ratko Petrović, Amina Begović, Drago Buka, Suada Ahmetašević, Saša Petrović, Josip Peja-

Gledaoci

ković, Mario Drmač, Miralem Zupčević... Neki su u poslu oko pozorišta, kao recimo Mirsad Imamović, koji je tehnički direktor Kamernog teatra 55, pa Senka Oruč koja je kroz rad sa nama ostvarila mnogo simpatičnih uloga i u drugim medijima. Ponekad mislim da mi opstajemo samo zato što se oko ove ideje okupila ekipa ljudi koji vole ovaj posao, pa su se jako povezali i privatno - priča Drljević.

Babur-šahova serdžada, Sarajevski duh ili dul-dung, Bosanska podvala, Bosanska podvala 2, Luda kuća, monodrama Amine Begović Ne žalim, Čemahaluša donja, Moja žena se zove Zlatko, Aferim babo i Bosanski lonac... dio je repertoara na sceni Rajvosa. Drljević kaže da tu ima jedan Rucanteov prerađen tekst, ima naših tekstova...

BABUR-ŠAHOVA SERDŽADA

- Finansije i zahtjevnost scene i kostima su prvi eliminatorni faktori kada odlučujemo o tome koji tekst ćemo igrati jer mi sve finansiramo sami. Nastojimo i da su to predstave koje imaju više likova, jer ljudi to više vole gledati, a sa više likova je lakše i praviti komične scene, situacije zabune i vodvilj generalno - priča Drljević.

Sa druge strane, za ljude je iznenađujuće sa kako malo sredstava Rajvosa napravi predstavu.

- Jednom smo gostovali u Kopru, očekuju nas u uglednom pozorištu starom 180 godine, zovu više puta da na vrijeme javimo kada dolazimo da oni sve pripreme, pri tom valjda misleći na tehničku ekipu i pomoć oko istovara, a mi svi sa scenografijom, kostimima i pratećom opremom dolazimo u jednom kombiju. Bilo je sasvim jasno da oni nisu bili oduševljeni kad su nas vidjeli bojeći se vjerovatno da to što ćemo mi prikazati neće ličiti ni na šta, a onda su nas poslije predstave zadržali do jutra i pozvali da opet dođemo - priča Drljević.

On podsjeća da je Rajvosa potekao, zapravo, iz vratničkog odjela prijeratne Radne organizacije Dom kulture, koja je imala izpostave po skoro svim mjesnim zajednicama.

- Ovaj segment na Vratniku je bio najjači i još tada smo mi pravili vesele predstave o životu u sarajevskoj čaršiji i o lokalnim mangupima. To je bilo krajnje amaterski, ali je bilo zabavno i ljudi su voljeli pogledati predstave - priča Drljević.

Babur-šahova serdžada je bila jedna od takvih i to je bio i prvi tekst koji je napravljen poslije rata.

- E, to se jako dopalo Seadu Bejtoviću i on nam je pomogao da ga malo doradimo, modernizujemo, prilagodimo trenutku. Dobro

i moraju shvatiti poruku

Njihovih predstava nema na YouTubeu i u Rajvosa misle da je možda to i sreća za njih jer ih ljudi ne mogu gledati na internetu pa dolaze na predstave, a rado ih sreću i u inostranstvu

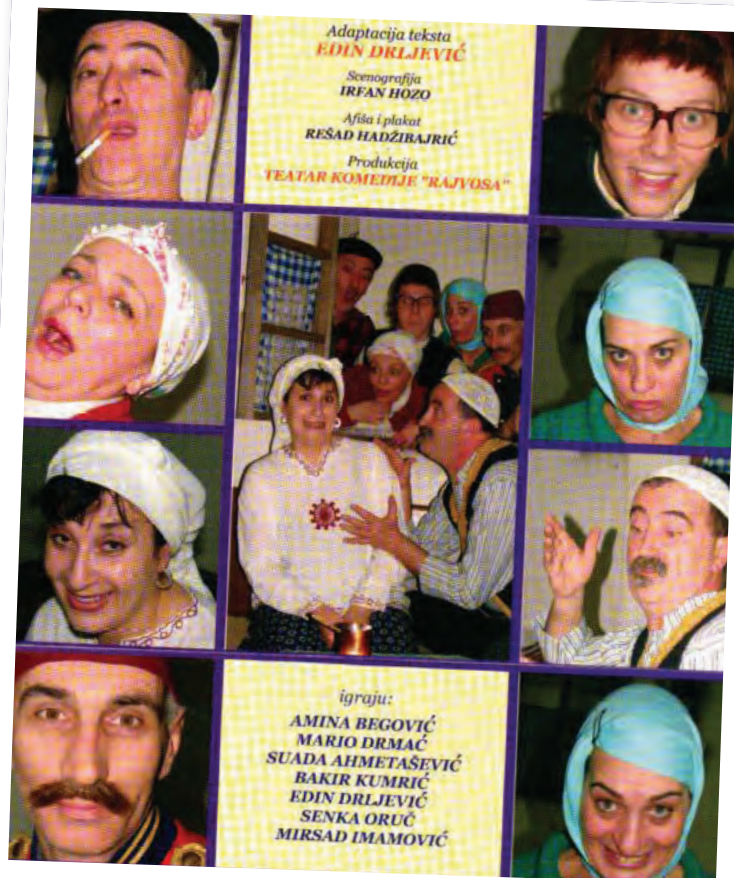
smo se zezali, a imali smo više od 100 izvođenja te predstave. Kroz tu predstavu smo shvatili da u tom pravcu treba da radimo - priča Drljević.

Većina predstava teatra *Rajvosa* je nastala iz internih razgovora, šala ili iz podložaka pozorišnih komada, koje su ljudi u ovom teatru malo prilagodili svom ambijentu.

KAD NERON NE ZNA DA JE NERON

- Jedan tekst nam je donio sam Miralem Zubčević. On je čuo za nas i došao da nas vidi. Poslije je rekao da smo mu se svidjeli jer se ne foliramo, a možda nas zbog toga i narod voli. Kod nas nema složene scenografije, komplikovane rasvjete, zahtjevnih kostima... Nedavno nam je scenski radnik Kamernog teatra napravio minder za novu predstavu i rekao da platimo, eto, koliko imamo - priča Drljević.

Njihovih predstava nema na YouTubeu i u Rajvosa misle da je možda to i sreća za njih jer ih ljudi ne mogu gledati na internetu pa dolaze na predstave, a rado

ih sreću i u inostranstvu.

- Bili smo nekoliko puta u Švedskoj, išli smo u posjetu našoj dijaspori. Ljudi polude od sreće kada mi dođemo jer rijetko im dolaze predstave iz BiH ili generalno duhoviti sadržaji koji ih podsjećaju na kuću. Njima, naime, ne trebaju složene predstave ili klasici, ozbiljni pozorišni komadi poput Ibzena ili Šekspira jer toga imaju i tamo, ali nemaju *Bosansku podvalu* ili *Bosanski lonac* u kom se oni prepoznaju u svakoj replici - kaže Drljević.

Susreti sa ljudima na gostovanjima u inostranstvu ekipe iz *Rajvosa* nameću pitanje zašto se mi stidimo nas, našeg duha i tradicije i zašto bježimo od njega u ovim umjetničkim izražajima?

- Pa i vestern je narodna priča koja je dobila široku podršku i postala tradicionalni filmski izraz, a mi ovdje dovodimo strance režisere i postavljamo predstave koje su ponekad toliko daleko od nas, a događaji u njima nama neprepoznatljivi i nejasni jer su daleki. Dakle, moramo imati klasike, ali vjerujem da svako od nas

mora imati i svoj lični izraz, podrštavljen ili ponaroden, kako bi narod shvatio poruku predstave - kaže Drljević.

Njemu je tu najbolji primjer jedno iskustvo Seada Bejtovića...

- On je radio jednu predstavu koja je divna, mi smo se upišali od smijeha gledajući je, ali on nam priča poslije kako se jako nasekirao oko jednog detalja. Naime, on u jednoj sceni drži u ruci kutiju šibica, zveckta njome i, nakon mjeseca dana priprema i proba, on je pitao režisera zašto treska tom kutijom. A režiser mu objasni da je on zapravo metaforički Neron. Tu se Bejtović upalio jer ako to nije shvatio on koji predstavu priprema mjesecima, kako će to shvatiti publika? To je za mene primjer koji najbolje pokazuje šta treba biti pozorište - gledaoci poruku moraju shvatiti - pojašnjava Drljević.

Teatar *Rajvosa* i ove godine organizuje Festival komedije koji počinje 1. aprila, a gosti dolaze iz cijele bivše Jugoslavije, pa su među njima i Milan Lane Gutović, Pero Kvrgić... ●

CENTAR ZA KULTURU "SARAJEVO" - Jelića 1.

TEATAR KOMEDIJE **RAJVOSA**

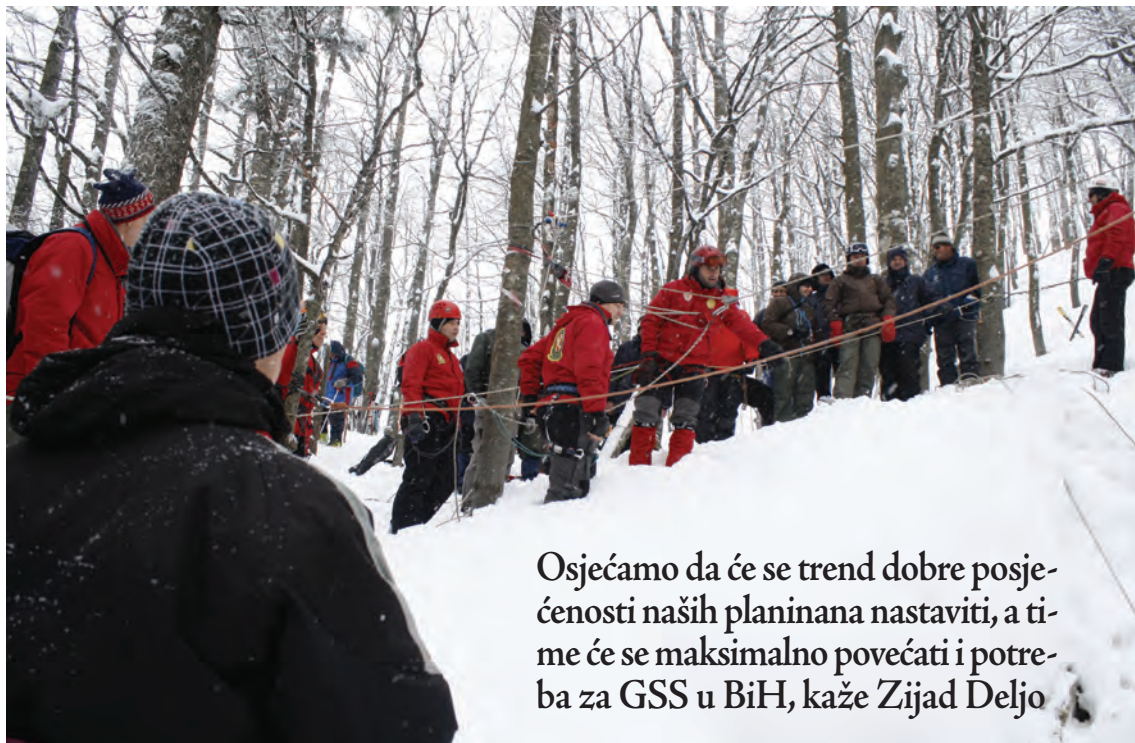
urnebesna komedija

Igraju:
AMINA BEGOVIĆ
BAKIR KUMRIĆ
EDIN DRLJEVIĆ
SENKA ORUĆ
MIRSAD IMAMOVIĆ
JASMINKA BOŽUTA

22. 2. 2013. - 20,00 h

GORSKA SLUŽBA SPAŠAVANJA TRAŽI SVOJE MJESTO U PRAZnom PROSTORU

Pune planine traže

Osjećamo da će se trend dobre posjećenosti naših planinara nastaviti, a time će se maksimalno povećati i potreba za GSS u BiH, kaže Zijad Deljo

U Planinarskom savezu Bosne i Hercegovine danas djeluje 147 registrovanih gorskih spasilaca organizovanih u devet registrovanih stanica GSS. Oni rade stvari koje niti jedna služba u BiH ne radi. Sve se zasniva na čistom entuzijazmu i potrebi da se radi najbitnija stvar na svijetu - spašavanje ljudskog života.

ŠEST DEZENIJA

Službe rade nezavisno jedna od druge, ali zajedničko im je da se o sredstvima i funkcionisanju sami brinu.

Novac za prijeko potrebnu opremu i druga sredstva dolazi uglavnom od donatora i ličnih sredstava. U nekim slučajevima, pored donatora i ličnih sredstava samih članova službi, sredstva obezbjeđuju i Civilna zaštita.

Bez obzira na sve, stanice Gorske službe spašavanja se maksimalno trude da ispune svaki svoj zadatak i pitanje o njihovom dobrom ili lošem radu se ne postavlja.

GSS u Bosni i Hercegovini ima tradiciju dužu od 60 godina. Služba funkcionise po ustaljenoj hijerarhijskoj strukturi i sa svojim organima unutar stanica.

Stanice su samostalna pravna li-

ca, registrovana u skladu sa Zakonom o udruženjima na dobrovoljnoj osnovi.

Pri Planinarskom savezu BiH jedna od 17 specijalističkih planinarskih komisija je i Komisija za Gorsku službu spašavanja koja, na osnovu svojih pravila, planova i programa, vrši redovnu obuku spasioca u vidu edukacije, seminara i tečajeva, usklađenih sa programima i planovima Međunarodne asocijacije za pomoć i spašavanje IKAR-CISA.

Donedavni predsjednik Planinar-

skog saveza BiH Zijad Deljo kaže za Start BiH da je Savez član ove asocijacije od 2007. godine.

Ono što je nas posebno zanimalo, jeste kako se postaje spasilac. Deljo nam je objasnio da se prolazi duga obuka, te da se na kraju polaže ispit.

- Na osnovu tečajeva, ljetnih i zimskih, koji pohađaju pripravnici spasavaoci u trajanju od najmanje dvije godine, vrši se polaganje i provjera stečenog zvanja pred ispitnom komisijom sastavljenom od vrhunskih instruktora

Spašavanje Armina Gazića

ra GSS i doktora medicine spasavaoca - objašnjava Deljo.

Na osnovu pismenog izvještaja Komisije za GSS Planinarskog saveza BiH, Upravni odbor Saveza vrši verifikaciju i registraciju spasioca, kao i dodjelu znački GSS.

JUNIORSKI TIM U SARAJEVU

Kada govorimo o organizaciji GSS-a na višim nivoima, u Planinarskom savezu su nam rekli da je u Federaciji BiH registrovana GSS Federacije BiH kao samostalno pravno lice.

- Služba ima svoje početne probleme u radu i djelovanju, naravno prevashodno zbog nedostatka novčanih sredstava i potrebne opreme, kako lične tako i kolektivne - rekao nam je Deljo.

U Planinarskom savezu BiH se nadaju da će uskoro trajno biti riješeni postojeći problemi, prevashodno zbog potreba društva i sve većeg broja nesreća u planinama. Govoreći u kontekstu potrebe društva, u Planinarskom savezu kažu da je bitno da se svi problemi riješe zbog sve većeg interesovanja turista za planine u BiH.

- Osjećamo da će se trend dobre posjećenosti naših planinara nastaviti i u idućim godinama, a time će se maksimalno povećati i potreba za GSS u BiH - naglasio je Deljo.

Među najvažnije buduće poteze, koji bi trebali biti povučeni u GSS, u Savezu ubrajaju donošenja zakona o GSS-u.

- Tu bi se regulisala sva pitanja oko funkcionisanja i rada GSS, gdje bi se ta organizacija proglasila organizacijom od javnog interesa - kaže Deljo.

Eldin Mulić, iz Stanice GSS-a Sarajevo, kaže da je trenutno stanje u njoj na zadovoljavajućem nivou kada se radi o opremi i kadrovske popunjenosti.

Kaže da su u posljednje vrijeme puno radili na strategiji rada sa mladim ljudima, da bi one koji su zainteresovani polako uveli u profesionalnu službu spašavanja.

- Mi smo u proteklom periodu išli strategijom da počnemo ra-

Že još više spasilaca

điti sa mladima, odnosno da pravimo juniorski tim Gorske službe spašavanja koji ne bi bio operativan, ali bi oni bili sa nama i sticali sva potrebna znanja sa tendencijom da za 4-5 godina postanu profesionalni spasioci - rekao je Mulić.

SPASIOCI NE ZNAJU ZA GRANICE

Trenutno, u ovoj stanici su ljudi starosne dobi između 20 i 60 godina. Ovi stariji su posebna priča, jer su to ljudi koji su još uvijek aktivni i koji i dalje mogu hodati po planini i nekome spasiti život.

Svi oni rade kao volonteri i imaju svoje profesionalne poslove. Rad u GSS-u za njih je jedan drugi život, kako kaže Mulić, koji se razlikuje u mnogo čemu, upravo zbog toga što im je jedini motiv za sve ono što rade humanost, ljubav i spašavanje ljudskog života.

Opšte je poznato da u velikim akcijama ponekad radi i po nekoliko službi. Zbog toga su česte zajedničke vježbe, ali i druženja, kako bi se ljudi upoznali.

- Kada je bio onaj veliki snijeg, dobro smo sarađivali sa stanicom Jahorina. Takođe dobro sarađujemo sa stanicama u Konjicu i Mostaru. A sarađujemo i sa stanicama van BiH, prije svega iz Hrvatske - naglasio je Mulić.

On tvrdi da je, što se generalne slike sigurnosti planinara u BiH, svako siguran na našim planinama. Između ostalog, razlog je i to što će, po prijemu poziva za pomoć, ekipa GSS-a odmah krenuti u akciju.

- Vidjeli ste našu posljednju akciju kada smo spašavali Armina Gazića. To je bila nevjerovatno brza akcija - kaže Mulić.

Ogromna prednost spasilaca je ta da oni nisu opterećeni administra-

tična kao u Sarajevu. Puno entuzijazma, ljubavi i predanosti na jednom mjestu čine da Hercegovačka gorska služba spašavanja u Mostaru radi dobro, ali i da načini jedan veliki korak koji bi u potpunosti mogao promijeniti GSS u čitavoj BiH.

Instruktor u ovoj stanici Zdenko Marić kaže da, uprkos tome što ih civilna zaštita još uvijek nije prepoznala kao ključne faktore, oni rade dobro.

U Mostaru postoje tri gorske službe spašavanja, odnosno tri udruženja. Jedna je Stanica GSS Mostar, druga je Interventna spasilačka služba i treća je Hercegovačka gorska služba spašavanja.

NAPRAVITI KROV

Marić kaže da u njegovoj službi postoji dovoljno ljudi koji imaju dovoljno svijesti da se bave humanim pozivom, ali da nezainteresovanost, prije svega civilne zaštite, ostaje problem. Do

NEVLADIN SEKTOR

Zijad Deljo kaže da sama registracija GSS na nivou BiH ne znači mnogo za dalje funkcionisanje i rad jer bi i dalje ta registracija bila samo kao udruženje građana zasnovano na dobrovoljnosti i GSS bi bila dio nevladinog sektora.

- A poznato je da Ministarstvo sigurnosti BiH funkcioniše i radi u ovom segmentu spašavanja kao i civilne zaštite na svim nivoima organizovanosti - kaže Deljo.

tora, prijatelja koji pomažu naše aktivnosti - kaže Marić.

Govoreći o saradnji sa drugim gorskim službama, Marić kaže da bi uskoro mogla da se desi velika promjena, odnosno da se oformi krovna GSS na nivou države.

- Mi upravo propagiramo suradnju. Od nas je i došla inicijativa da napravimo krovnu organizaciju koja se zove GSS u

BiH. Dakle, da napravimo savez gorskih službi spašavanja na nivou države - rekao je Marić.

On je naglasio da ovo ne bi bila krovna organizacija samo gorskih službi, već svih onih koji se bave spašavanjem. Marić vjeruje da će se sve službe složiti oko toga.

- U biti, svi su za takvo nešto i mislim da će sve spasilačke službe koje imaju isti interesa kao i mi prepoznati taj interes. Tako možemo da se udružimo u zajedničku cjelinu i da sa te pozicije državne razine napadnemo, pa da uradimo ono što je uradio hrvatski GSS - kaže Marić.

On iskreno vjeruje u ovu inicijativu, koja bi gorske službe spašavanja stavila pod okrilje zakona. Tako bi i njihov rad bio mnogo kvalitetniji, jer više ne bi brinuli o sredstvima.

- Tako bismo konačno dobili mjesto koje i zaslužujemo - rekao je Marić.

Od te krovne organizacije Marić očekuje dobrobit u svakom pogledu, a posebno obuku kadrova po istim metodologijama i istim tehnikama.

- Već smo se nalazili na rubnim pograničnim zonama u zajedničkim akcijama kada smo bili primorani da radimo zajedno i da koristimo iste tehnike. Dobro je da to uskladimo i da to radimo na isti način - istakao je Marić.

(d.t.)

NOVI INSTRUKTOR

Većina spasilaca u našoj zemlji uglavnom se obučava na planinama BiH, osim u izuzetnim prilikama kada se obuka vrši u zemljama okruženja.

U posljednje četiri godine je, po podacima Planinarskog saveza BiH, samo Komisija za GSS izvela i realizovala 46 akcija od čega su četiri bile van teritorije BiH.

- U sklopu Savjeta instruktora Planinarskog saveza BiH djeluje i radi sedam istaknutih instruktora GSS, a izuzetno nam je zadovoljstvo da je 2013. uspješno položio ispit i pridružio nam se još jedan instruktor GSS Planinarskog saveza BiH čiju promociju ćemo izvršiti na godišnjoj izvještajno-izbornoj skupštini na Trebeviću 29. aprila ove godine - kažu u Savezu.

cijom, već direktno idu u akciju istog momenta kada dobiju poziv. Sa druge strane, kod njih je posebno to što, podsjeća Mulić, rade volunterski, sa ljubavlju i bez pritiska.

Malo južnije, u Mostaru, situacija gotovo iden-

sredstva u većini slučajeva dolaze sami i uz pomoć prijateljski nastrojenih donatora.

- Mi zapravo od civilne zaštite nemamo ništa. Ono kako danas radimo i funkcionišemo je isključivo od naših sredstava i od dona-

AMRA EKMEČIĆ I JASNA BAJRAKTAREVIĆ: DVOJAC ZA TV SHOW NA TV 1

Priznatu psihologinju Jasnu Bajraktarević, koja je još 2001. odbranila doktorat na Filozofskom fakultetu u Sarajevu iz psihologije ličnosti, i poznati glas bh. novinarstva, dugogodišnju radijsku urednicu i voditeljicu, Amru Ekmečić u nekom novom poglavlju njihovih života, koje je otvoreno 2013. i uspješno se piše u 2014. godini, uvezao je zajednički angažman na televizijskoj kući TV1. Jedinstven TV projekat, TV show Fenomeni, koji je u programu ove kuće svakog drugog ponedjeljka u 21 h, i Amri i Jasni označio je uspješan početak televizijske karijere. Jasni, u ulozi urednice i voditeljice, a Amri u ulozi urednice i producentice. Zajedno potpisuju gotovo čitavu TV sezonu.

U ZNAKU ORLA I LAVICE

Prilikom naše posjete snimanju jednog od narednih izdanja TV showa Fenomeni za ovu sezonu, svjedočili smo kako vam gost Ševko Bajić, koji se meditacijom i šamanizmom bavi već 20 godina, ritualom šamanskih bubnjeva određuje koju energiju životinje nosite u sebi. Da li je i fenomen činjenica da su, Amra kao orao i Jasna kao lavica, zajedno uspješno realizirale više od 15 emisija?

AMRA: Za cijelu ekipu, a posebno za Nenada Tešića, sreća je što taj podatak nismo znale u augustu kada su počele pripreme za Fenomene. Dok je Ševko određivao moju energiju bojala sam se da ne kaže da sam tarantula, kobra ili piton. Što se tiče naše saradnje, Jasna i ja imamo veoma iskren odnos, obje smo profesionalci, prihvatamo sugestije, kritike, ona se brzo navikla na mailove i SMS u 4 sata ujutro, a svaka emisija je imala dobru pripremu što se i vidi u konačnici. Osim uspješnog TV projekta, sretna sam jer imam još jednu prijateljicu.

JASNA: Na ovim prostorima timski rad nije uobičajena pojava ali su Fenomeni dokazali da je i to moguće. Izuzetna saradnja, konstruktivne ideje, duhoviti trenuci za pamćenje i veliki broj sličnosti među nama, obeležili su našu saradnju. Osim ovoga „orao“ je bio dominantan i kod pronalaženja životnih priča koje bi ostale nepoznate za javnost da Amrino umeće nije došlo do izražaja: zahvaljujući njoj, mnogo gostiju je svojim prisustvom obogatilo Fenomene.

Obrađujete različite fenomene: smrt, strah, uspjeh, ljubav, razvod. Je li teško ljude navesti da se otvore i iskreno progovore o ličnim, nerjetko bolnim iskustvima.

JASNA: Jeste, pogotovu zato što imate izuzetno ma-

FENOMENE GRADE ISPRED I IZA KAM

Priče u serijalu Fenomeni pomogle su mnogima, jer koliko god život svakoga od nas bio različit, problemi su često veoma slični, kao i način njihovog rješavanja. Da smo napravili dobar serijal dokaz su mailovi naših gledalaca iz zemlje, regiona i Evrope.

lo vremena i što je o sebi izuzetno teško pričati. Gosti koji su pristali da dođu u emisiju su zaista fenomen jer su došli znajući da će njihova priča pomoći mnogima iako je ponovno iznošenje svega preživljenog često izazivalo evociranje uspomena kojih se najradije ne bismo sećali.

Da li je bilo onih koji imaju sjajne životne priče, ali ih ne žele iznijeti pred kamerama?

AMRA: Naravno da ih je bilo, ali nikome od njih ne zamjeram, nije jednostavno sjesti pred kameru, psihologa, otvoriti dušu i gledateljima ispričati najintimnije detalje svoga života. Sa nekima od gostiju sam razgovarala više puta, nekima od njih je trebalo 2-3 dana da razmisle, konsultuju se sa

porodicom. Hvala svima koji su hrabro, sa željom da pokažu da se i iz najtežih situacija može izaći kao pobjednik, ispričali svoje priče zbog kojih smo zaplakali, ali im se i smijali. Bez njih Fenomeni ne bi bili to što jesu.

SUZE I SMIJEH

Koliko iskustva onih koji ih podijele sa vama u showu, mogu pomoći onima koji vas gledaju, a preživjeli su slične situacije? Ili je ipak svaki život priča za sebe?!

JASNA: Pomogli su mnogima, jer koliko god život svakoga od nas bio različit, problemi su često veoma slični kao i način njihovog rešavanja. Samo

E EMOCIJE AMERA

saznanja da je neko već uspeo da se izbori sa istim je nova snaga koja pokreće promene.

U emisiji uvijek stručna mišljenja daju i psiholozi, psihijatri, neuropsihijatri. Koliko su Fenomeni za njih platforma za bolje upoznavnje samoga sebe svih oni koji su te večeri u vašem društvu?

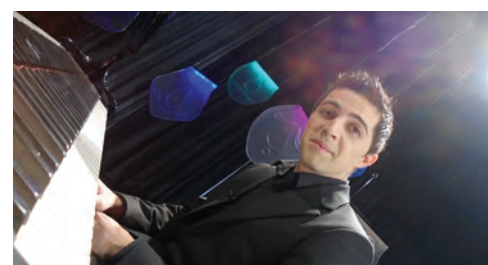
AMRA: Želim vjerovati da su Fenomeni pomogli svima onima koji su imali probleme o kojima smo razgovarali u emisiji. Interesantni su bili razgovori i nakon što se ugase kamere. I nama koji smo radili na Fenomenima su tuđa iskustva, ali i savjeti stručnjaka bili od koristi. Terapija smijehom nam je puno pomogla da sa nepredvidivim situacijama (a bilo ih je) izađemo sa minimalno stresa. Svi smo bili dio kolektivne terapije, a da smo napravili dobar serijal dokaz su mailovi naših gledalaca koje smo dobili iz naše zemlje, regiona i Evrope.

Jeste li u emisiji više psiholog ili novinar? Kako balansirate te dvije uloge?

JASNA: Psiholog uvek i zauvek! Često je to bio ograničavajući faktor jer nisam želela da prekoračim terapijski, psihološki etički kodeks i da navedem čoveka da otkrije o sebi ono što smatram, kao psiholog, da ne bi trebalo izneti u javnost, a novinarški bi bilo dozvoljeno i poželjno. Ja sam „izlet“ u novinarstvo napravila zbog promocije psihologije, sjajnih životnih priča koje vrede da budu vodilja mnogima u životu i velikog broja psihologa, psihijataru i terapeuta različitih profila koji svojim edukacijama nude ljudima rešenja za mnoge probleme na koje se u životu nailazi. Jedno sjajno iskustvo nakon kojeg svim novinarima i voditeljima toplo preporučujem psihologiju jer znatno olakšava rad sa ljudima, pogotovu kada je potrebno otkriti istinu i skinuti „maske sa lica“, što su Fenomeni uspešno radili.

Koliko je zahtjevna produkcija TV showa u kojoj igra riječi, muzike i svetla čini Fenomene jedinstvenim TV projektom?

AMRA: Za mene je ovo bio veliki izazov. Hvala svima koji su više verovali u mene nego ja sama, bar na početku. Preživjeli su moja silna zapitkivanja, onda je nekako sve došlo na svoje, a meni je ovaj serijal dragocjeno iskustvo u svakom pogledu. Zahvalnost dugujem direktoru programa Sanjinu Bećiragiću, reditelju Ahmedu Imamoviću i kompletnoj tehničkoj ekipi TV1 - bili su strpljivi i profesionalni, fenomenalni. Fenomeni su drugačiji prije svega zbog same scene, BKC, pa sve podsjeća na

Na sceni Fenomena show upotpunjuje i nastup Nenada Tešića (Ansambel Cabaret) koji muzičkim performansom ima zadatak da dočara temu emisije

pozorišnu predstavu i samim tim je sve tehnički komplikovanije. Znali smo od početka da je u pitanju zahtjevan projekat, ali smo funkcionisali kao tim u kojem svako zna svoj dio posla.

ZAHTJEVAN PROJEKAT I TIM KOJI ZNA POSAO

Čitava plejada sjajnih gostiju prošla je kroz kabaretsku scenu Fenomena i podijelila svoja intimna svjedočanstva sa publikom pored malih ekrana. Da li je neko vama ostao u posebnom sjećanju?

JASNA: Svih ljudi se sećam, preko osamdeset gostiju... sjajne priče, sjajna tumačenja... Sigurno je da najviše u sećanju ostaju ona koja proizvedu emociju... A emocija je bilo i ispred i iza kamera i sve to gradi Fenomene koji će još dugo ostati u svima nama.

Koje nas priče očekuju do kraja sezone?

AMRA: Sujevjerje, mobing, seksualnost, smrt, fobije i pozitivna psihologija kojom završavamo ovogodišnji serijal.

I za kraj. Iz publike Fenomene posmatraju i brojne slavne ličnosti koje su obilježile razdoblja u kojima su živjele. Pored koje osobe biste vi pro našle svoje mjesto i zašto?

JASNA: Pored Audrey Hepburn, koja je bila moj izbor. Iako su svi likovi koji su bili tamo, na neki način, obeležili moj život, Audrey je svojom toplinom, emocijama, stavovima i načinom života postala neko ko me fascinira još iz djetinjstva, kada mi je „Praznik u Rimu“ bio najljepši film o ljubavi!

AMRA: Ah taj Dostojevski. Nekoliko puta sam pročitala sve što je napisao i svaki put ga doživljavam drugačije, jer iako je pisao sredinom 19 –og vijeka njegove knjige su i danas aktuelne. Citirat ću meni najdraži lik, Ivana Karamazova: Ništa na prvi pogled nije kao što izgleda, sve je relativno i rastegljivo i sve tako bukvalno. ●

OPĆINA STOLAC PRODAJE GRADSKI BAZEN, KOJI JE I NACIONALNI SPOMENIK BiH

Ode Kupaja za 236.000

Zašto Općina uopšte prodaje kupalište, da li je Jozo Perić Tukeša zaista bivšem načelniku dao kaparu od 100.000 maraka, hoće li aktuelni načelnik taj dug priznati i hoće li ga vratiti od 236 hiljada koliko je ponudio, navodno, aktuelni vlasnik hotela Bregava Kazimir Markić

Općina Stolac prodaje bazen koji je nacionalni spomenik pod zaštitom države, a Stočani ga znaju i kao *Kupaju*.

A ŠTA RADI RADIMLJA

- Kupac hotela *Bregava*, koji se nalazi u neposrednoj blizini bazena i koji sa njim čini svojevrsni kompleks, podnio je inicijativu za prodaju jer smatra da bi se to moglo urediti. Izgleda da je već razgovarao s arhitektom koji bi to radio, ali bez unošenja ikakvih izmjena i Općinsko vijeće je odluku o prodaji donijelo na prijedlog načelnika Općine Stolac Stjepana Boškovića - pojašnjavaju za Start BiH u sekretarijatu Općinskog vijeća.

U Općini Stolac je teško dobiti bilo kakvu zvaničnu informaciju: sekretarica na-

čelnika **Stjepana Boškovića** je uporno, na sve pozive kojih je bilo više tokom svakog dana u periodu od desetak dana, odgovarala da je *načelnik na sastancima*, a u sekretarijatu Općinskog vijeća kažu da predsjedavajući Vijeća **Edin Šetka** rijetko boravi u njihovim prostorijama jer je on na toj poziciji *volonterski* i nema obavezu da sjedi u kancelariji, a oni nemaju pravo bilo kome dati njegov broj mobitela, ali da je sa njim moguće razgovarati u Stocu nakon sjednice Vijeća koje su inače otvorene za javnost, pa može doći ko god hoće.

U odluci Općinskog vijeća, koja je objavljena u Službenim novinama, stoji da se konkurs

za prodaju raspisuje na osnovu Zakona o načelima lokalne samouprave u FBiH i Zakona o prometu nepokretnosti, te Pravilnika o postupku javnog nadmetanja za prodaju nepokretnosti u društvenoj svojini i Statuta općine Stolac.

Bazen ili objekat poznat kao kupalište je ukupne površine 1.756 m², a prodaja će biti izvršena metodom pribavljanja pismenih ponuda, sukladno Pravilniku o postupku javnog nadmetanja za prodaju nepokretnosti u državnoj svojini.

Početna prodajna cijena je 225.841 KM i određena je na osnovu Elaborata o procjeni prometne vrijednosti nekretnina urađenog od strane Povjerenstva

Nerin Dizdar

EDINA PAPO, DIREKTORICA BALETA U NARODNOM POZORIŠTU SARAJEVO

Pronaći se u šumi pjevalj

Baletska publika kod nas postoji i nju treba znati dovesti pored svih silnih jeftinih i primamljivih stvari koje privlače ljude * Internacionalni šarm ansamblu daju jedan Rus, dvoje Rumuna, jedna Talijanka, četvero igrača iz Srbije, a u pravcu Zagreba i Praga otišlo je dvoje bh. plesača

jki i cajki

UMJETNOST MLADOSTI I FR TALJ KILE CEDEVITE

Edina Papo ističe da, zbog neažurnosti administracije, honorari za inostrane umjetnike često kasne. Zbog toga su nerijetko u suzama dolazili u pozorište jer im je prijetilo izbacivanje iz unajmljenih stanova pošto smještaj također sami plaćaju. Direktorica ne želi da gaji kulturu kukanja, ali ne može da ne napravi komparaciju sa nekadašnjim odnosom države prema baletu.

- Kako imam običaj reći, u *onom životu* godišnje smo dobivali po dva gornja trikoa, po dvoje čarape, a muškarci su također dobijali svoju opremu. Tada smo čak dobijali i dva sapuna mjesečno, svakih pola godina dva velika peškira, svake druge godine trenerke - prisjeća se naša sagovornica.

A danas?

- Gradska skupština nam je posljednji put na-

Baletni ansambl Narodnog pozorišta u Sarajevu predstavlja jedini takav profesionalni, školovani i po repertoaru prepoznatljivi u Bosni i Hercegovini. Uprkos svim nedaćama i problemima, ofanzivi kiča i šunda i opštem padu morala i estetskih normi, balet kao elitna umjetnost ipak je preživio sve izazove. Štaviše, ovaj ansambl danas predstavlja male *Ujedinjene nacije* jer je i dalje atraktivan za igrače iz cijeloga svijeta.

NE DAMO DA SE ZABORAVI

- Publika postoji i publika voli sarajevski balet. To se najbolje vidi na premijerama baleta i na Balet festu kada imamo 4-5 predstava drugih teataru iz svijeta. Traži se karta više. Mi imamo tradiciju dugu skoro 70 godina. Ne dozvoljavamo da se to zaboravi i propadne. Ne može postojati urbana sredina bez duhovnosti. Kultura, uz obrazovanje, zdravstvo i privredu, čini kičmu svakog društva. Srećom, publika postoji i nju treba znati dovesti pored svih silnih jeftinih i primamljivih stvari koje privlače ljude. U toj šumi raznih *pevaljki i cajki* mi treba ponovo da nađemo svoje mjesto - kaže za Start BiH Edina Papo, umjetnička direktorica Baleta koja je akademsko zvanje magistricе umjetnosti baleta stekla u Rusiji, na čuvenoj Akademiji ruskog baleta A. J. Vaganova u St. Peterburgu.

Baletne akademije u BiH nažalost nema, ali se igrači regrutuju iz sarajevske niže muzičke i baletne škole, te Srednje muzičke škole, odsjek baletski igrač. Ipak, da bi se postalo članom ovog ansambla, potrebno je proći zahtjevnu audiciju koja je eliminatorna. Ali kada neko zadovolji kriterije, nastupa opšte zadovoljstvo, ističe Papo.

U principu, mjesto je uvijek otvoreno, jer postoji stalna potreba za baletskim umjetnicama, ali sporost administracije, pošto je za svako upošljavanje potrebna saglasnost nadležnog kantonalnog ministarstva, predstavlja jedan od najvećih problema.

- Nama je cilj da se vratimo na predratni broj igrača, odnosno 40-50 umjetnika. Mi smo, inače, bili vodeća baletna kompanija u bivšoj Jugoslaviji. Krasila nas je određena estetika i vrlo specifičan repertoar. Za razliku od ostalih ansambala, njegovali smo domaće autore, ali smo imali i savremeni i klasični repertoar, bi-

jeli balet. Nažalost, sada na spisku imamo samo 26 igrača, od čega ih je 10 u godinama kada je jako teško biti igrač. Baletni umjetnik bi nakon 40. godine trebao ići u zasluženu mirovinu. On mora sići sa scene, jer tijelo to više ne može postići, baš kao i sportisti. Od ovih 26 aktivnih, na scenu može izaći njih dvadesetak. To je strašno malo za kuću koja se zove Narodno pozorište - kaže Papo.

Internacionalni šarm ansamblu daju i inostrana pojačanja u vidu jednog Rusa, dvoje Rumuna, jedne Talijanke, te četvoro igrača iz Srbije. Sa druge strane, u pravcu Zagreba i Praga otišlo je dvoje bh. plesača.

NEMA NI ODOBRENIH PARA

Inače, proteklih godina kroz ovu trupu su prošli brojni igrači iz Rusije, Ukrajine, Rumunije, Italije, Austrije...

- Postoji veliki interes stranih baletana da dođu u Sarajevo jer se kod nas ne čeka dugo. Ako je igrač kvalitetan i upoznao repertoar, mi mu odmah dajemo priliku, dok se u drugim trupama dosta duže čeka šansa - ističe naša sagovornica.

Samo, za razliku od Narodnog pozorišta, birokratija nije ni blizu tako ekspeditivna.

- Imali smo krasnu djevojku iz Japana koja je ovdje dugo čekala papirologiju. Tražili su joj nostrifikaciju diplome, potvrde o nekažnjavanju i razne druge stvari. Ona ima samo 18 godina i nakon dugo čekanja me jednom zbušnjeno pitala: *A zašto vi to sve od mene tražite?* I njeni roditelji su zvali i pitali dokle ste stigli, ali... Na kraju više nije mogla čekati jer sve ima svoju granicu, pa je otišla u Varšavu. U tim situacijama je lakše kada je u pitanju neko iz regiona jer oni znaju našu administraciju - kaže Papo.

Unatoč svemu, baletski repertoar je i dalje reprezentativan i podrazumijeva dvije premijere godišnje, jednu klasičnu i jednu savremenu, uz standardni repertoar od 3-4 predstave mjesečno. Iako naša sagovornica ističe da nije zadovoljna brojem nastupa, napominje da im proširenje repertoara zavisi i od orkestra Sarajevske filharmonije sa kojim često nastupaju, a koji opet ima svoj poseban program i obaveze.

- Imam raznih planova, ali ne bih sada da o tome govorim. Želim da se nešto napravi zbog čega bi publika hrlila u pozorište. Ali teško je govoriti o planovima s ovako malim finansijama. Mi još uvijek čekamo nabavku baletnih patika, iako su nam sredstva odobrena prošlog juna, ali ih još nismo dobili jer nema para. To je oko 5.000 KM godišnje za nabavku špic patika. Igrači se snalaze kako znaju i umiju, jer je to sredstvo za rad, a ne luksuz. Zato nam nekada i priglavke posluže - kaže direktorica Papo.

(z.č.)

AESTHETIC EMPATHY PRIVODI KRAJU SNIMANJE DRUGOG ALBUMA

Komljenović: Baš smo se pustili sa lanca

Za razliku od prvog albuma, koji je stvaran nekoliko godina i koji predstavlja odrastanje benda, na drugom albumu ponovo iznosimo godinama nagomilane emocije, ali ovaj put znamo kako ćemo to izvesti, otkriva Saša Naprta

Dio ekipe sarajevskog benda *Aesthetic Empathy* zatekli smo na probi u podrumu *Doma mladih Skenderija*. Pripremaju novi album, jer je stari, kako sami kažu, *gotovo iscrpljen*.

NAHODALO SE U MEĐUVREMENU

Priča o ovom bendu počinje prije desetak godina, kada su počeli da se naziru prvi stihovi pjesama sa prvog albuma *Definement*.

Danas je *Aesthetic Empathy* zreo i definisan alternativ metal-bend čiji članovi ozbiljno rade na drugom albumu i potajno maštaju o profesionalnoj karijeri.

Članovi benda su vokali **Samir Đuzdanović** i **Mahir Bajrić**, gitaristi **Saša Naprta** i **Branimir Kaščel**, gitarista **Opalka** svira bas-gitaru, a **Stefan Komljenović** bubnjeve.

Marta 2007. godine članovi *Aesthetic Empathy* prvi put ulaze u studio i počinju sa snimanjem albuma *Definement*. Nakon toga je napravljena pauza od tri godine, kada 2010. ponovo ulaze u studio, ali ovaj put s ozbiljnom namjerom da se album i završi.

Naredne, 2011. godine *Aesthetic Empathy* konačno i izdaje *Definement*.

Naprta, prisjećajući se početaka, govori da su tad svi bili veliki entuzijasti.

- Naravno, bio je to prvi album, normalno je bilo da smo bili puni entuzijazma. To je bio proces koji je trajao godinama... Ima svega na tom albumu - govori Naprta.

Na albumu su se našle pjesme iz 2004. godine i predstavljaju skup doživljaja benda kroz niz godina.

- I onda dobiješ album koji opisuje nas kroz to naše odrastanje. Zato i nosi naziv *Definement* - objašnjava Naprta.

Za razliku od prvog albuma, koji je stvaran nekoliko godina i koji na kraju predstavlja odrastanje benda, drugi album se ra-

di potpuno drugačije.

Aesthetic Empathy je sada u jednom drugom procesu, sada se intenzivno radi, ozbiljnije i zrelije.

- Ponovo iznosimo godinama nagomilane emocije, ali ovaj put znamo kako ćemo to izvesti, jer je sve kanalisano. Znaš šta osjećaš i znaš kako ćeš to da izvedeš - objašnjava Naprta.

KAKO JE PAO ROVINJ

Aesthetic Empathy se sjeća i *Rovinj Music Festa*.

- To je, dakle, čošak Hrvatske gdje te, pretpostavljaš, niko nije ni čuo ni vidio... I tu je bila selekcija, pa se na kraju takmiči pet, šest bendova. Kod njih je bila fora da je prvo svirao *hedliner*, pa je sve manje ljudi ostajalo. Na kraju je ostala neka

mala ekipa. Djelovalo je pomalo tužno, velika sala, a malo ljudi, ali mi smo to potpuno profi odradili kao da je sala bila prepuna. Mi smo završili. Pakujemo opremu... Treba da ide proglašenje pobjednika. Već se raspitujemo za neki lokal da se smjestimo... U jednom momentu nas zove organizator: *Ej, morate na stage, upravo su vas prozvali da ste pobijedili* - prisjeća se Saša Naprta.

ŠTA, BRE, HVALA

U bendu se svi slažu da je priznanje koje su dobili na *Jelen Demo Festu* u Banjoj Luci i sve slavlje koje je išlo nakon toga momenat koji je obilježio njihovu dosadašnju karijeru.

- Žiri je tada bio jak. Predsjednik žirija je bio Nikola Vranković iz *Block Outa*. Mi smo tada bili nekako zbunjeni kada smo dobili to treće mjesto... Žiri je ocjenjivao nastup, energiju, sve ono što si iznio na bini... Mi smo na kraju sa nekim naivnim osmjesima Nikoli rekli: *Hvala*, na šta je uslijedio odgovor: *Šta, bre, hvala kada ste odlični* - kaže Saša Naprta.

Bend očekuje da će to biti jedna potpuno drugačija dimenzija. Kako u zrelosti muzike, tako i u tekstovima.

U prethodne tri godine, od kada su izdali prvi album, *Aesthetic Empathy* je puno putovao, bilo je koncerata, festivala, nagrada, svega...

- Nahodalo se u međuvremenu. Najviše po BiH, što je i iznenađujuće. Realno, nema baš toliko metal bendova koji toliko obidu BiH - kaže Naprta.

Sa druge strane, bilo je i nekih zanimljivih momenata.

Vokal Samir Đuzdanović Đuzda kroz smijeh se uključuje u ovaj dio priče i prisjeća se jedne po mnogo čemu zanimljive svirke.

KAKO SU U ISTORIJI VAZDUHOPLOVSTVA SVE NESTAJALI AVIONI, NJIHOVE POSADE I PUTNICI, ALI I

Nije sve Bermudski tr

Misteriozni nestanak aviona Malaysian Airlinesa na letu 370 neusumnjivo spada među najveće aviomisterije, naročito zbog činjenice da avion tolikih dimenzija sa 227 putnika i 12 članova posade niko već gotovo mjesec dana ne može pronaći ni uz pomoć vrhunske tehnologije i brojnih satelita koji učestvuju u potrazi. Ipak, let 370 je tek jedna u nizu aviomisterija i bizarnosti u dosadašnjoj istoriji svjetskog vazduhoplovstva

NESTANAK GLENA MILLERA

Kada je u noći 15. decembra 1944. šef big band orkestra Glen Miller odletio iz zračne baze na jugoistoku Engleske prema Parizu, da bi ondje razveselio američke vojnike, počela je jedna od najdužih avionski i *show-business* misterija. Samo nekoliko minuta nakon uzlijetanja, njegov je avion nestao u magli i Millera niko više nikad nije vidio. Odmah su se pojavile najrazličitije teorije o njegovu nestanku. Jedni su tvrdili da su ga mučili i ubili nacisti, drugi da je umro u naručju pariške prostitutke, pa je sve zataškano. Međutim, kako otkriva jedan noviji britanski

dokumentarac, Miller je bio žrtva prijateljske vatre. Navodno, kiša britanskih bombi zasula je njegov mali jednomotorac. Autori dokumentarca misle, naime, da se grupa od 139 bombardera *lancaster* vraćala iz prekinute misije nad Njemačkom i svoje je bombe istresla nad La Manšem tačno na Millerov avion.

AIR FRANCE LET 447

Avion tipa *airbus A330*, koji je letio iz Rio de Janeira za Pariz, srušio se u Atlantski okean 2009. godine sa 228 putnika i članova posade. Spasilačkim ekipama je trebalo punih pet dana da pronađu prve ostatke aviona, a čak tri godine da ustanove da je led bio uzrok kvara auto-pilota zbog kojeg se avion srušio u okean. Tijela 74 žrtve i dalje su na morskome dnu.

KATASTROFA U ANDIMA LETA 571

Urugvajski vojni avion sa 45 putnika, među kojima su bili i članovi urugvajskog ragbi tima, i članova posade, koji je trebao da sleti u Santjagu, glavnom gradu Čilea, srušio se zbog loših vremenskih prilika 1972. u Andima. Poginulo je 12 putnika. Spasioci nisu znali da postoje preživjeli sve dok ih nisu pronašli poslije 72 dana. Preživjelo je 16 ljudi koji su olupinu aviona koristili kao zaklon, a da bi ostali živi postali su ljudožderi - jeli su leševe poginulih saputnika.

MISTERIOZNI NESTANAK STAR ARIELA

Na letu od Bermuda do Jamajke 17. januara 1949. avion *British South American Airways (BSAA) star ariel*, sa 20 putnika, misteriozno je nestao uprkos idealnim vremenskim prilikama. Potraga za eventualnim preživjelim je obustavljena 25. januara. Istraga nije mogla utvrditi razlog nestanka.

MIK DŽEGER, VITEZ, ROKER, SKANDAL-MAJSTOR OPISAN KAO FINO MAMINO I TATINO DIJETE

Drugačiji pogled, više boemski

Sedamdesetogodišnjak koji i nakon pola vijeka karijere još uvijek uživa u muzici i pali stadione gdje god Stonesi sviraju, danas ponekad prizna i da mu muzička karijera nije dovoljno intelektualno izazovna i da bi možda bio zadovoljniji i ispunjeniji da je radio kao učitelj

Još uvijek se borim da shvatim kako je na ovako tragičan način moja ljubavnica i najbolja prijateljica mogla okončati svoj život. Proveli smo mnogo divnih godina zajedno i napravili smo si sjajan život. Imala je sjajnu osobnost, a njezin je talent izazivao divljenje mnogih, ne samo moje, objavio je, o smrti svoje partnerke L'Vren Skot negdje u vrijeme kad nastaje ovaj broj Starta BiH, Mik Džeger na svojoj službenoj stranici.

OPET PUN KALENDAR

Vijest o samoubistvu žene sa kojom je živio 13 godina, Džegeru je stigla u Australiju na turneji 14 on fire koju su The Rolling Stones započeli ove godine. Bend je, naravno, odložio nastupe u Australiji i na Novom Zelandu.

- Niko nije mogao da predvidi da će do ovoga doći. Mik je oduvijek bio naša duša i brat kojeg mnogo volimo. Zbog svega što se dogodilo morat ćemo da odložimo nastupe, izvinjavamo se našim fanovima zbog toga što smo ih razočarali - poručili su preostali Stonesi.

Bubnjar Stonesa Čarli Vats kaže da je ta smrt bila golem šok.

- Mik nije dobro. Nije prisutan - rekao je Vats.

No, koncerti su pomjereni tek za sedmicu. Uostalom, i kad mu je otac umro 2006. od upale pluća, Džeger je doletio u London iz Las Vegasa, pozdravio se, odmah se vra-

tio i istu noć otpjevao koncert. Ovih dana planule su, inače, i karte za junski pariski koncert, zakazan na Stade de France, gdje Stonesi nisu svirali od 2007. godine. Svirali su, međutim, u manjim pariškim dvoranama 2012, zagrijavajući se za seriju koncerata po Velikoj Britaniji i SAD kojom su te godine obilježili pola vijeka Stonesa. Na turneji po SAD su proveli i prošlu godinu, a ove godine su, nakon Australije i Novog Zelanda, planirali Evropu - Njemačku, Holandiju, Belgiju, Italiju...

Za dedice, koje gaze osmim decenijama svojih života, to zvuči i mnogo i naporan, ali - to su Stonesi.

Koji su, kako je 12. jula 2012. pisao britanski Gardijan, tačno 50 godina ranije krenuli osvajati svijet iz slavnog podrumskog rok kluba Marki u Londonu.

Mik Džeger (vokal), Kejt Ričards (gitara), Brajan Džons (gitara i usna harmonika), Jan Stjuart (klavijature), Dik Tejlor (bas) i Toni Čepmen (bubnjevi) tog su četvrtka navečer nervozno nastupili pred trezvenom grupom od oko 80 muškaraca i tridesetak žena. Sudeći po fotografijama, među njima je bio poveći broj zaljubljenika u džez: svjedoci pričaju da je publici trebalo malo duže da se zagrije za 50 minuta eksplozije američkog rhythm and bluesa koja je uslijedila, piše Gardijan.

Grupa se, po nekim izvorima, službeno zvala Mick Jagger and the Rollin' Stones, a po drugima Brian Jones, Mick Jagger & the Ro-

ČUVENI BJANKIN BRUSHALTER

Postoji i priča o Miku Džegeru kao finom, pristojnom i poslušnom liku. Debra Šeron Dejvis ga u biografiji BackStage Pass VIP opisuje kao maminog sina i uštogljenu osobu koja nosi roditeljima cvijeće pred večeru i čovjeka koji je molio ženu Bjanku da nosi brushalter ispod providne košulje kad mu je dolazila porodica.

"Bjanka je odbila i posvađala se sa Džegerom, a njemu je jedino preostalo da nervozno spremi čaj i rasporedi pecivo po poslužavniku za doček mame. To je potpuno suprotno od onoga što publika misli o Džegeru. On je tako fin, pristojan, pažljiv... Često je u Stonesima išao na svoju štetu zbog zajedničkog uspjeha", piše Dejvisova koja je osamdesetih putovala sa Stonesima po Evropi.

Knjiga otkriva i Džegerovu konzervativnu suptilnost, kao što je njegov afinitet za jaja, koja su morala biti meko kuhana, a Bjanka bi ih uvijek prekuhala.

- Džeger je bio opsjednut profitom. On je nadgledao organizaciju The Rolling Stones i nikome nije vjerovao. Preispitivao je svaku kupovinu, čak je razmatrao i cijenu olovke, jer i najjeftinija olovka za njega je bila najskuplja - kaže Dejvisova.

UZ GODIŠNJICU SMRTI: BRANKO ČOPIĆ ZA ČIK U NOVEMBRU 1968. ZAPISAO JEDAN SVOJ DAN

Tovilište kod tetka Savke

Eto, tako izgleda moj standardni radni dan, zapisao je na kraju jednodnevnog dnevnika danas pomalo zaboravljeni pisac naših djetinjstava u tekstu kojeg je ovih dana iz naftalina izvukao portal Yugopapir

01:00: Spavam. U snu mi se rađa jedan literarni motiv. Obrađujem ga u snu, izvlačim mu suštinu, obrćem, prevrćem...

02:00: Budim se. Zaključujem da je taj motiv samo djelimično upotrebljiv. Zahtijeva velike korekcije ili pak iščezava i rasplinjuje se kao svaki drugi doživljaj iz sna. To mi se često dešava pa se mnogo i ne uzbuđujem. Nastavljam da spavam kao da se ustvari ništa i nije dogodilo.

06:30: Ustajem i idem po novine, hljeb i ostale namirnice. Časkam malo sa prodavcima. Većina njih dobro me poznaje. Ponekad se i duže zadržim u razgovoru sa njima.

07:30: Pozivam čistačicu naše zgrade na čašicu rakije. To je jedna vrlo vrijedna i vesela žena. Usput dijelim komplimente ženama iz naše velike kuće koje žure na posao, na pijacu, itd. Imamo divnih drugarica u kući (od osam do 35 godina). Starijih nema u posljednjih dvadeset godina.

08:00: Budim svoju drugaricu da ide na posao. Ona se brani, rita se, grdi, zavlaci se pod ćebe, a ja je uporno uvjeravam: *Idi na posao, rad oplemenjuje!*

- *Oplemenjuje vražju mater!* - proteže se ona i pojuri da me bije, pa se tako sasvim rasani.

08:30: Počinjem sa čitanjem dnevne štampe. Usput doručkujem ono što sam sam pripremio. Polovinu mi je otela žena. Ipak ne ostajem gladan.

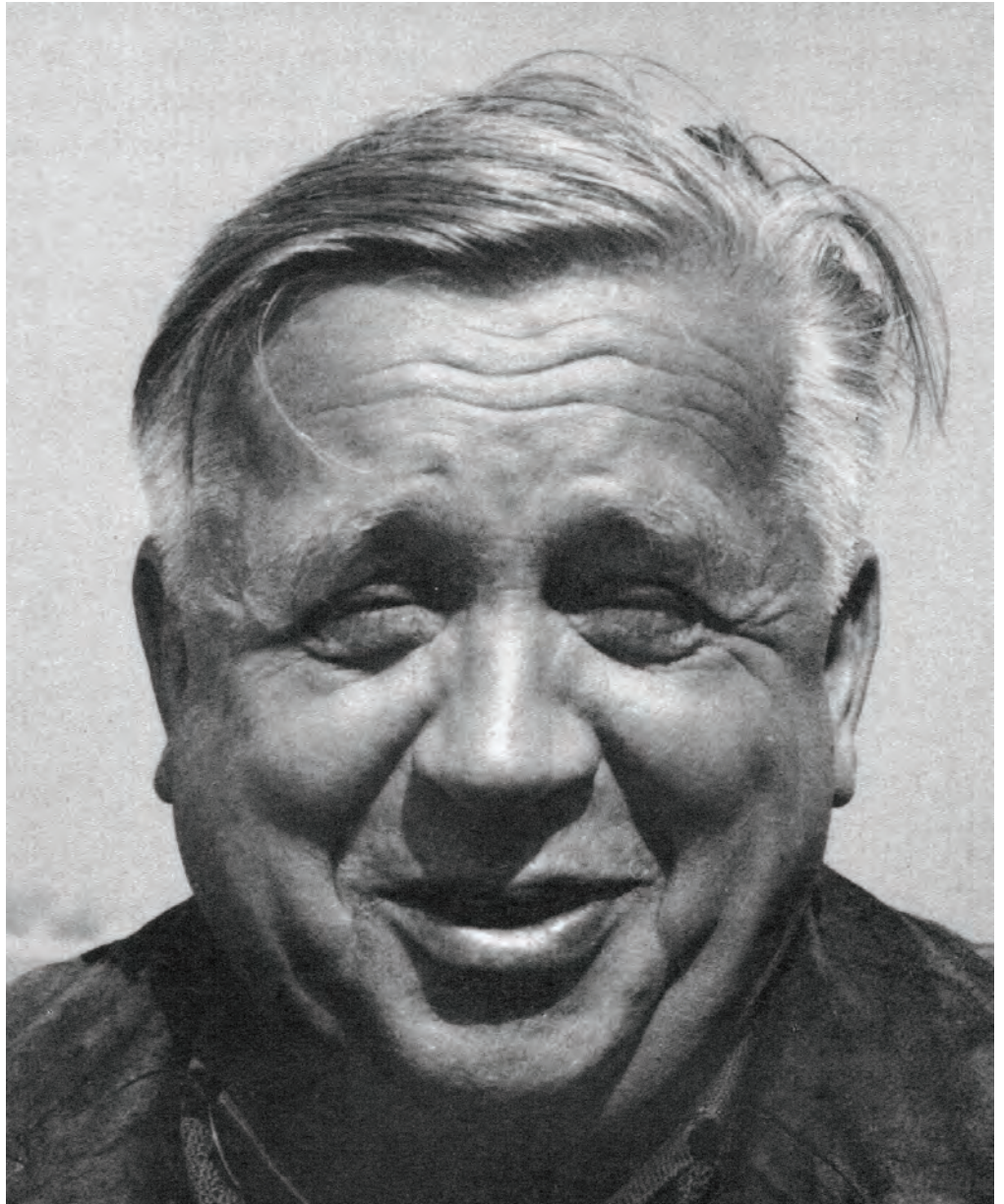
10:00: Pošto sam svu štampu pregledao, pročitao ono što me je zanimalo, ostavljam je po strani i razmišljam o najaktuelnijim događajima u svijetu.

10:30: Od ovog vremena pa sve do 13 časova, uvijek sam ponešto pisao. Sad mi to vrijeme često promakne, ni sam ne znam kako, u razgovoru sa važnim posjetiocima: novinari, piscima, đacima.

13:00: Neko zvonu na vratima. Otvaram. Jedan mališa iz mog komšiluka želi da mu pomognem nešto oko domaćeg zadatka. Tema je glasila: *Branko Čopić u jugoslovenskoj književnosti*. Ne mogu da odbijem tako slatkog mališu, ali pristajem samo da mu kažem nekoliko riječi o sebi. Ostalo prepuštam njemu i njegovom znanju.

15:00: Ručam. I to kod tašte, a njoj nije dorastao ni jedan kuvar na svijetu. Ona je inače penzionisani profesor hemije. Spremam se da za koji dan, na njenim vratima okačim firmu: *Tovilište kod tetka Savke*.

15:30: Sa ručkom je gotovo. Na redu su slatkiši. Nemam riječi da izrazim svoje zadovoljstvo i pohvalim predivne kolače.

15:45: Nigdje me nema. Spavam mrtvim snom tako da me ne bi mogla probuditi ni počasna paljba ispred stana.

18:00: Najzad sam uspio da se probudim. Potrebno mi je ipak još nekoliko minuta da bih se rasanio. Protežem se i odlazim na umivanje.

18:30: Javljam se svojoj mami. Iako sam još odavno bio dijete, svoju majku volim i cijenim više od svega. Vrlo često poželim da budem sa njom nasamo, da porazgovaram o mom djetinjstvu, uspomena na prošlost, na zavičaj.

19:00: Zakazujem večere i sastanke sa prijateljima, rođacima i poznanicima. Kada sam sa njima meni je najprijetnije. Osjećam se vr-

lo ugodno u tim trenucima, pa poželim da vrijeme stane.

20:00: Polazim sa majkom, taštom i drugaricom u pozorište, bioskop ili pak na neki koncert. Ako je za danas zakazana večera, onda još bolje. Vrlo često idem i u posjete svojim poznanicima.

24:00: U ovo vrijeme najčešće odlazim na spavanje.

Eto tako izgleda moj standardni radni dan, a pored toga postoji i bezbroj varijacija. Mnogo putujem po svijetu, po književnim večerima i raznim priredbama. Najdivnije trenutke proveo sam na obali Bajkalskog jezera, u društvu jednog sibirskog pjesnika. ●

KAKO SU NACISTI FINANSIRALI HITLEROV BIJEG I SAKRIVANJE NAKON II SVJETSKOG RATA (V)

Nacističko zlato

Ispod vojnih operacija između 1939. i 1945. godine vođen je i drugi, tajni i puno isplativiji rat - za umjetnine, zlatne rezerve poharanih država, novac velikih privrednih konglomerata, tajne njemačkih vojnih tehnologija, u kojem su se vrtile stotine milijardi tadašnjih dolara. Magazin Start BiH u narednih nekoliko brojeva prenosi dio priče o kojoj se šapuće decenijama, a stvarni podaci iz tajnih arhiva počinju stizati tek danas...

OD TRENUTKA KADA JE HITLER došao na vlast, vrhunski prioritet je za njega bilo ponovno naoružavanje, kako radi smanjenja nezaposlenosti među Nijemcima, tako i radi ispunjenja njegovih planova o kratkom, žestokom osvajačkom ratu. Još 1933. predsjednik Rajhsbanke dr. **Hjalmar Šaht** otvorio je nekoliko fantomskih računa na kojima su nabavke zlata Rajhsbanke bile skrivene radi finansiranja njemačkog ponovnog naoružavanja bez uzbuđivanja spoljnog svijeta. Sljedeće godine objavljeno stanje zlatnih rezervi otkrilo je da je Rajhsbanka imala 80,8 miliona dolara, dok je na skrivenim računima bilo 27 miliona dolara. Do 1939. godine ta situacija je bila gotovo preokrenuta, sa javnim zlatnim rezervama koje su pale na 28,6 miliona dolara dok se stanje na skrivenim računima popelo na 83 miliona dolara. Međutim, između 1. septembra 1939. i 30. juna 1945. njemačke zlatne transakcije u kupovinama ključnih prekomorskih sirovina iznosile su nevjerojatnih 890 miliona dolara. Osmostruka razlika između tog iznosa i rezervi Rajhsbanke potekla je iz zlatnih poluga i kovanica opljačkanih u svim zemljama koje su Nijemci osvojili.

Za vrijeme tridesetih godina 20. vijeka Njemačka je bila u mogućnosti da dobija kredite mnogih stranih banaka i zemalja za modernizaciju njene industrije i, samim tim, programe ponovnog naoružavanja. Slično tome, sve do izbivanja rata, većina zemalja bila je spremna da prihvata plaćanja za robu i usluge u rajh-

smarkama, koje su se zatim često koristile za kupovinu njemačkih proizvoda. Međutim, kada je u decembru 1941. američko ministarstvo finansija presijeklo finansijske i trgovačke veze sa Njemačkom i okupiranom Evropom, za plaćanja su se tražile atraktivnije valute kao britanska funta, američki dolar ili švajcarski franak. Ali najatraktivnija valuta od svih - i tada kao i sada - bilo je zlato.

Krajem 1942, pošto je osvojila gotovo cijelu Evropu, Njemačka je imala zlata u izobilju. Centralne banke svih okupiranih zemalja bile su poharane u korist Trećeg rajha, počevši od austrijske poslije pripajanja te zemlje u martu 1938. Zlatne rezerve Austrijske narodne banke sastojale su se od 91.065 kilograma zlatnih poluga i kovanica, od čega je 22.340 kilograma stajalo u Engleskoj banci; ukupna vrijednost u dolarima iznosila je 102.689.215. Čehoslovačka je dala 44 miliona; slobodan grad Gdanjsk 4,1 milion dolara; Holandija 163 miliona; Luksemburg bezmalo 4,858 milijardi; Belgija 223,2 miliona dolara; i Italija poslije septembra 1943. oko 80 miliona dolara. Iznos zlata iznesenog iz Grčke nije evidentiran, dok je jugoslovensko zlato podijeljeno između Italije i Njemačke, a jedan njegov dio upotrijebljen je za uspostavljanje ustaškog fašističkog režima u marionetskoj Nezavisnoj državi Hrvatskoj. Danska, Norveška i Francuska su bile dovoljno mudre da

TEORIJE ZAVJERE

Grey Wolf: The Escape of Adolf Hitler, odnosno Sivi vuk: Bjekstvo Adolfa Hitlera, knjigu **Sajmon Danstena** i **Džerarda Vilijamsa** je 2011. izdao Spitfire Recover Ltd.

Autori tvrde da su prvobitno bili zamislili da snime dokumentarni film na temu teorije zavjera po kojima su **Adolf Hitler** i **Eva Braun** preživjeli Drugi svjetski rat, pobjegli u Argentinu, tamo izrodili djecu, razveli se, a onda Hitler tamo umro 1962. godine. Međutim, kako kažu, iscrpna istraživanja u Argentini, Poljskoj, Njemačkoj, Velikoj Britaniji i na Kanarskom ostrvu Fuerteventura dovela su ih do ubjedljivog dosjeda punog pojedinosti koji priča priču potpuno drugačiju od prihvaćene istorije Drugog svjetskog rata.

Teorije o Hitlerovom bijegu nisu nove, čak su i Sovjeti koji su u Berlinu pronašli ugljenisane ostatke Hitlera i Braunove tvrdili da nema pouzdanih dokaza da je firer Trećeg rajha zaista mrtav, a među posljednjim se polovi-

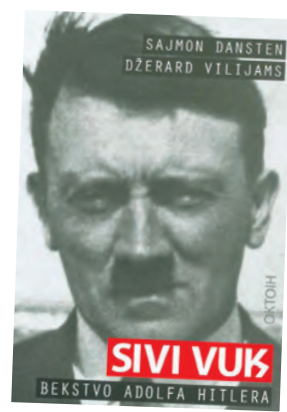
nom januara ove godine pojavila knjiga *Hitler u Brazilu* brazilske studentkinje novinarstva **Simoni Rene Guereiro Dias**, koja tvrdi da je Hitler pobjegao u Argentinu, odatle prešao u Paragvaj, pa u Brazil gdje je umro u svojoj 95. godini.

Osnovna tema ovog feljtona je ipak *trag novca*, odnosno potezi koje je vukao prije svega **Martin Borman**

da bi obezbijedio novac - za njemačke ratne operacije, bogaćenje nacističkih zločinaca, njihov eventualni bijeg... Šta god: taj se dio priče relativno lako provjerava, a i danas zvuči fascinantno.

prebace najveći dio svojih zlatnih rezervi u Englesku, Ameriku ili Kanadu prije nego što su ih nacisti okupirali.

POLJSKO ZLATO JE BILO SPAŠENO pukim slučajem i to zahvaljujući neumornom **Stefanu Mihalskom**, direktoru Poljske banke. U septembru

OSVRĆEMO SE MI, VJERUJ, NIJE MI LAKO

Neka narod i odgovara!

Tri političara se otimaju za riječ. Jedan je rekao da nepovratno tonemo. To da tonemo je, rekнем naglas, iluzija. Naprotiv, sve smo bliže nebu. Supruga je primjetila da više ne zna koja je partija ljevica, koja desnica. Sve se, veli, pobrkalo...

PIŠE: Asaf Bećirović

LJEVO, DESNO: Zahvaljujući klimatskim promjenama i nas očekuje svjetlija budućnost. To mi na um padne kada gledam, rijetko doduše, emisije u kojima gostuju i govore političari. Sinoć mešćini, gledamo supruga i ja emisiju koja se zove *Odgovorite ljudima*. U neko će doba supruga nezainteresovano pitati znam li razliku između grobara i političara.

Rekнем da pojma ne znam, a ona će: "Grobari sahranjuju mrtve, a političari žive ljude!"

Nije bilo teško složiti se.

I sutradan smo gledali politiku na ekranu.

Tri političara se otimaju za riječ. Zanimljivo, jebote.

Jedan je rekao da nepovratno tonemo. To da tonemo je, rekнем naglas, iluzija. Naprotiv, sve smo bliže nebu.

Supruga je primjetila da više ne zna koja je partija ljevica, koja desnica. Sve se, veli, pobrkalo.

"U principu se političari još uvijek dijele na ljevičare i desničare. Zavisi od toga koja im polovina mozga ne funkcioniše!", poučio sam je.

LJUBIM RUKE: Kafana je vazda bila, i ostat će, zabavnija od televizije. Evo vica koji sam čuo srčuci čaj.

Obratio se, kaže vic, Fahrudin Radončić, lider Saveza za bolju budućnost BiH, agenciji za istraživanje javnog mnijenja. Konstatovao kako ima osjećaj da će 98 posto građana BiH glasati za njega i SBB.

"Da l' bi mogli to provjeriti?", pitao je.

Agencija rekla naravno da može i nakon dva mjeseca su mu poslali odgovor.

"Anketirali smo 10.000 ljudi i svi pripadaju onom malom postotku od dva posto građana koji su protiv vas!"

Al' ovaj je vic još bolji. Savjetnik Nermina Nikšića, premijera Federacije BiH, pokušao na vrata šefa da mu najavi tri gosta: papu Franju, izaslanika Međunarodnog monetarnog fonda i Svjetske banke.

"Gosn' premijeru, koga prvog da uvedem?", pitao je.

"Papu!", odgovori premijer Nikšić. "Njemu moram poljubiti samo ruku!"

RAZLAZ: No, nisu se ovi vicevi baš svima u kafani dopali.

Najprije je popizdio Zaim. Rekao je da Radončić je jedina nada za Bošnjake, da je Fahrro stub, da platu ministra sigurnosti daje sindikatu policajaca jer bogat je i ne mora krasti od naroda. Osim tog, ostali su na vlasti dvadeset i više godina, te da dosta je njihovog. Naročito je, rekao je, dosta ovog SDPBiH koji samo kokodače, a nikako da snese jaje.

Potom je Sale popizdio. Rekao da SDPBiH nikad nije bio dvadeset godina na vlasti, a Zaim je dodao fala Bogu pa nije. Što je Saleta još više upalilo.

drot sa Saletom i Zaimom, a kafana počе raspravu o Krimu, Rusiji i Sjedinjenim Američkim Državama.

Te bit će treći svjetski rat, te neće. A ako ne bude trećeg svjetskog, Republika Srpska će se otcijepiti od Bosne i Hercegovine uz pomoć braće iz Rusije.

Kad sam ja počeo hvaliti Ameriku, rekli su da ona nije ništa bolja od Rusije jer sjebala nam je braću u Iraku i tako to.

"Ali Ustav SAD garantuje slobodu govora!", rekao sam.

"Slobodu govora garantuje i Ustav Rusije!", pravdao je Hamić Ruje.

"Jest! Oba garantuju slobodu govora. Ali prvi garantira slobodu i poslije govora", poentirao sam.

ARMINKA: Sutradan, na poslu, kolegica priča kako su zastupnici u Parlamentu FBiH pljuvali jedni na druge.

"Nadam se da su, radi očuvanja dostojanstva, jedni na druge pljuvali s uvažavanjem!", rekao sam ja.

Potom sam surfao internetom. Angelina došla u Sarajevo.

S njom i Bosanka Arminka Helić, viša savjetnica i zamjenica šefa kabineta Williama Haguea, britanskog ministra vanjskih poslova. Što mi je bilo interesantnije od Angeline koja je onomad petljala nešto oko svojih sisa. I

tako.

Dok sam čitao o Arminki, nazvala kolegica sa radija FTV. Radi neku anketu koja bi pokazala ko će pobijediti na izborima u oktobru.

"Koga god narod izabere, taj bi navodno trebalo da opravda povjerenje. Ako ćemo pošteno, to povjerenje je poklonjeno od naroda. Pa, neka onda narod i odgovara!", rekao sam.

Nisam ni završio odgovor kako treba, dođe kolega sa radosnom viješću.

Kaže, na kilu rezanog duhana uvodi se akcija od 78 KM.

"E, jebem ti život!", opsovao sam. ●

SDPBiH bi, unio se Zaimu, ispunio svojih pet politika, al' nije osvojio dovoljno vlasti, a sigurno bi, da imaju te glasove, ispitali imovinu sviju na vlasti.

"A naročito onih koji imaju vile na Poljinama!", primijeti Zaim aludirajući na vilu šefa SDPBiH.

Onda su oba riječ po riječ i potukli se. Crveni je tepih diskretno upijao krv.

Došla je policija. Drot izvadio notes, olovku i pitao o čemu se radi, što su se pobili?

"Nismo se pobili, nego idejno razišli!", objasnio je iskusni Zaim drotu.

SAD I RUSIJA: Kad je zapisao što je trebalo, ode

Nagrada TINJAK 2014.

www.startbih.info

Pošaljite reportaže do 15. aprila 2014. i osvojite NAGRADU EKREM TINJAK

Magazin START BiH, portal www.startbih.info i UG Pozitivne vrijednosti, uz podršku Ureda za slobodu medija OSCE-a iz Beča, raspisuju konkurs za novinarsku nagradu EKREM TINJAK, koja će biti dodijeljena za najbolju reportažu objavljenu u printanim medijima (dnevne novine i magazini) i na web-portalima tokom 2013. godine.

Radove na konkurs mogu do 15. aprila 2014. prijaviti autori, redakcije, kao i svi oni koji su zapazili kvalitetnu reportažu.

Prijava mora sadržavati ime, prezime, kontakt autora i reportažu u elektronskoj formi, s obavezno naznačenim datumom i mjestom objavljivanja.

NAGRAĐENA ĆE BITI SAMO JEDNA. Autor dobiva 2.000 KM, skulpturu koja je autorski rad akademskog vajara Admira Halilovića, te diplomu.

Radove treba slati na adresu magazina START BiH u Sarajevu - Ulica La benevolencije 6, 71000 Sarajevo ili na e-mail: redakcija@startbih.info.

Sve dodatne informacije možete dobiti u redakciji magazina START BiH ili na telefon 033/260-210.

Nagrada EKREM TINJAK, posvećena prerano preminulom uredniku i novinaru magazina START BiH Ekremu Tinjku, bit će dodijeljena treći put. Prošle godine dobio ju je Almir Pajneta, za reportažu *Desant na Školj*.

Reportaža (engl. *report* - izveštaj)

Reportaža je određena svim informativnim elementima, potencijalom, količinom informacija. U reportaži nije riječ o aktuelnom, značajnom događaju, već je to opširnija interpretacija i deskripcija nekog događaja, koji je važan za nekog pojedinca.

Reportaža je neka vrsta novinarske ilustracije onoga što može biti značajno za pojedinca kao pripadnika društva. Može da uključi emociju i lični doživljaj novinara. Predstavlja umjetničku sliku života.

Reportaža je najzahtjevnija i najsloženija novinarska vrsta.

Zahtijeva vrlo temeljite pripreme, budno sudjelovanje u događanju te zapažanje svih detalja.

Pravog reportera odlikuje iznimna spretnost u umijeću prenošenja događaja ili pojave u obliku dinamične priče.

Kompoziciju reportaže čine uvod, u kojem najavljujemo i određujemo temu o kojoj pišemo, zaplet, kroz koji ulazimo u sam problem, kulminacija, u kojoj stvaramo napetost u iščekivanju najbitnijeg u događaju, rasplet ili obrat, u kojem razrješujemo zaplet, te poruka, kojom ujedno završavamo priču.

Tematska reportaža može biti iz najrazličitijih područja života i u povodu najrazličitijih događanja.

Medijski sponzori:

federalnaTV

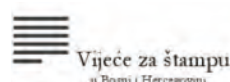
Dnevni list
vaša dnevna novina

Gracija NEZAVISNE
novine

DANI OSLOBODENJE

moja t.v

Gledaj omiljene TV programe bilo kad i bilo gdje, **uz MojaTV To Go!**

Ako si BH Mobile korisnik, MojaTV To Go ti omogućava praćenje omiljenih programa bilo gdje da si!

**AKTIVACIJA USLUGE JE
BESPLATNA, A NAKNADA
ZA KORIŠTENJE JE:**

	mjesečno	24 sata
Osnovni paket	6,40 KM	1,50 KM
Osnovni + Sport paket	8,60 KM	2,00 KM

U cijenu mjesečne naknade uključen je **bonus - 30 sati besplatnog gledanja TV sadržaja**, sadržaja reprodukovanog sa panoramskih kamera BH Telecoma i drugih live sadržaja.

Postani korisnik MojeTV To Go tokom promotivno-prodajne akcije **do 20. maja**
i prvi mjesec uživaj u neograničenom korištenju usluge uz mjesečnu naknadu.

Moju TV To Go aktiviraš slanjem besplatne SMS poruke na broj **061 11 06** za izabrani paket, upisivanjem ključne riječi u sadržaj SMS-a, dok provjeru stanja računa (bonusa) vršiš slanjem besplatne SMS poruke na 061 11 10. * Obračunska jedinica za korištenje bonusa besplatnih sati uključenog u naknadu je 30 sekundi. Korištenje usluge po iskorištenom bonusu uključenom u mjesečnu naknadu naplaćuje se po cijeni od 0,01 KM po minuti korištenja usluge; **Spisak TV stanica** koje su na raspolaganju korisnicima Moja TV To Go usluge dostupan je na web stranici BH Telecoma www.bhtelecom.ba; Cijene su iskazane sa PDV-om.

Skeniraj i saznaj više
o uslugama BH Telecoma

Dajemo više. BH Telecom

